

2011 M. KONSOLIDUOTASIS METINIS PRANEŠIMAS

Vilnius
2012

TURINYS

ATASKAITINIS LAIKOTARPIS, UŽ KURĮ PARENGTAS PRANEŠIMAS	3
PAGRINDINIAI DUOMENYS APIE EMITENTĄ.....	3
SVARBŪS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO ĮVYKIAI	3
GAMTINIŲ DUJŲ VERSLO APLINKA.....	5
RIZIKOS VALDYMAS.....	7
GRUPĖS VIDAUS KONTROLĖS IR RIZIKOS VALDYMO SISTEMŲ, SUSIJUSIŲ SU KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMU, PAGRINDINIAI POŽYMIAI	9
FINANSINIAI VEIKLOS REZULTATAI	10
TYRIMŲ IR PLĖTROS VEIKLA	15
VEIKLOS PLANAI IR PROGNOZĖS	15
BENDROVĖS VALDYMAS.....	16
GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMAS	24
GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMAS.....	26
GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS	27
APLINKOS APSAUGA	32
DARBUOTOJAI.....	32
PRIKLAUSYMAS ASOCIJUOTOMS STRUKTŪROMS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS.....	34
RĖMIMO PROGRAMOS.....	35
SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ	37

ATASKAITINIS LAIKOTARPIS, UŽ KURĮ PARENGTAS PRANEŠIMAS

2011 m.

PAGRINDINIAI DUOMENYS APIE EMITENTĄ

Pavadinimas:	akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“ (Bendrovė, LD)
Teisinė forma:	akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir registras:	1990 m. lapkričio 23 d., Juridinių asmenų registras
Juridinio asmens kodas:	120059523
Juridinių asmenų registro tvarkytojas:	VĮ Registrų centras
Įstatinis kapitalas:	469.068.254 Lt
Buveinės adresas:	Aguonų g. 24, LT-03212 Vilnius, Lietuva
Telefonas:	+370 5 2360210
Faksas:	+370 5 2360200
Elektroninio pašto adresas:	ld@lietuvosdujos.lt
Interneto tinklalapis:	www.dujos.lt

Bendrovės vizija – tapti geriausia energetikos sektoriaus kompanija.**Bendrovės misija – saugiai ir patikimai tiekti gamtines dujas, kad visiems gyventi būtų patogiau.**

Tai mes pasieksime:

- būdami skaidria, patikima ir patrauklia vartotojams, socialiai atsakinga kompanija;
- didindami kompanijos vertę;
- pritraukdami, išlaikydami ir ugdydami geriausius darbuotojus;
- optimizuodami kaštus, užtikrindami tinkamą investicijų grąžą;
- plėsdami savo veiklą į naujus segmentus;
- plėsdami savo infrastruktūrą (dujų sistemas);
- užtikrindami aukštą IT, techninį ir technologinį lygį.

SVARBŪS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO ĮVYKIAI

- Nuo sausio 1 d. įsigaliojo naujos gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų kainos bei nauji gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams. LD valdyba šias kainas patvirtino 2010 m. lapkričio 19 d., o Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK) joms pritarė 2010 m. lapkričio 29 d.

- Sausio 28 d. įvyko oficialus naujos dujų kompresorių stoties Jauniūnuose atidarymo renginys dalyvaujant priežiūros institucijų, pagrindinių AB „Lietuvos dujos“ akcininkų, Širvintų rajono savivaldybės, statybos rangovų ir Bendrovės atstovams. Naujoji stotis – stambiausia pastarojo dešimtmečio LD investicija.

- Balandžio 5 d. buvo pasirašyta sutartis dėl dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos verslo aplinkos analizės. Sutartį pasirašė dujų bendrovės AB „Lietuvos dujos“, GAZ-SYSTEM S.A. ir konkurso laimėtoja „Ernst & Young Business Advisory LLC & PLP“.

- Balandžio 20 d. įvyko Bendrovės eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas, kuriame akcininkai pritarė valdybos siūlymui už gerus 2010 m. Bendrovės veiklos rezultatus išmokėti 25,6 ct dividendų vienai 1 Lt nominaliosios vertės akcijai. Dividendams išmokėti skirta pelno dalis sudarė 120 mln. Lt.

- Balandžio 20 d. AB „Lietuvos dujos“ valdybos posėdyje pagal akcininkų sutartyje numatytą rotacijos principą išrinktas valdybos pirmininkas (dr. Peter Frankenberg) ir pirmininko pavaduotojas (dr. Valery Golubev).
- Gegužės 27 d. VKEKK vienašališkai nustatė gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, kurie įsigaliojo nuo 2011 m. liepos 1 d.
- Birželio 15 d. Europos Komisija patvirtino individualų sprendimą dėl finansinės paramos pagal ES Transeuropinių energetikos tinklų programą skyrimo Bendrovei ir Lenkijos dujų įmonei GAZ-SYSTEM S. A. Lietuvos ir Lenkijos dujotiekio jungties verslo aplinkos analizei ir galimybių studijai atlikti.
- Birželio 22 d. Edinburge (Jungtinė Karalystė) Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO) Generalinėje asamblėjoje AB „Lietuvos dujos“ buvo priimta šios organizacijos asocijuota partnerė.
- Birželio 30 d. LR Seimas priėmė Gamtinių dujų įstatymo pakeitimo įstatymą ir Gamtinių dujų įstatymo įgyvendinimo įstatymą. Gamtinių dujų įstatymu numatytas AB „Lietuvos dujos“ veiklos pertvarkymas griežčiausiu iš visų galimų 3-ame Energetikos pakete numatytu nuosavybės atskyrimo būdu. Įstatymo nuostatų įgyvendinimas esmingai įtakos Bendrovės veiklą.
- Liepos 29 d. prie Klaipėdos jaunimo centro buvo įžiebtai du naujam gyvenimui prikelti istoriniai dujų žibintai. Jie atstatyti AB „Lietuvos dujos“ iniciatyva minint dujų verslo Lietuvoje 150-ies metų ir gamtinių dujų Lietuvoje naudojimo 50-ies metų progas.
- Rugsėjo 20 d. nusprendus skirti ES struktūrinių fondų lėšas projektui „Magistralinio dujotiekio Jurbarkas-Klaipėda statyba“ ir suderinus su Europos Komisija pinigų skyrimo tvarką bei procedūras, LD Lietuvos verslo paramos agentūrai pateikė paraišką šiai paramai gauti.
- Spalio 11 d. atsistatydino valdybos narys Romas Švedas, atstovavęs LR Energetikos ministeriją.
- Spalio 27 d. VKEKK nustatė pakoreguotas AB „Lietuvos dujos“ gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kainų viršutines ribas, galiosiančias 2012 m.
- Spalio 28 d. priimtas LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1239 dėl Gamtinių dujų įstatymo reikalavimų neatitinkančių gamtinių dujų įmonių veiklų ir kontrolės atskyrimo vykdymo plano patvirtinimo. LR Vyriausybės patvirtintas planas nustato iki kurios datos gamtinių dujų įmonės turi atlikti pagrindinius veiksmus, siekdamos atitikti Gamtinių dujų įstatymo aštuntojo skirsnio „Veiklų ir apskaitos atskyrimas“ reikalavimus.
- Lapkričio 9 d. kartu su partneriu – Suomijos gamtinių dujų bendrove Gasum Oy, LD pasirašė ketinimų protokolą dėl bendradarbiavimo siekiant įkurti bendrą įmonę, kuri užsiimtų gamtinių dujų rinkos operatoriaus veikla ir organizuotą prekybą jos įkurtoje gamtinių dujų biržoje.
- Lapkričio 30 d. VKEKK patvirtino AB „Lietuvos dujos“ valdybos 2011 m. lapkričio 18 d. sprendimu nustatytas gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų kainas bei tarifus buitiniams vartotojams, galiosiančius nuo 2012 m. sausio 1 d. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams nekeičiami, tai yra nuo 2012 m. sausio 1 d. taikomi 2011 m. antrąjį pusmetį galioję tarifai.
- Gruodžio 9 d. neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu išrinktas naujas valdybos narys Kęstutis Žilėnas (LR Energetikos ministerijos vice ministras), kuris eis valdybos nario pareigas iki veikiančios Bendrovės valdybos kadencijos pabaigos.
- Gruodžio 21 d., LD su LR Ūkio ministerija ir VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūra pasirašė 77,1 mln. Lt Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos sutartį. Parama bus gauta įgyvendinant LR Nacionalinės energetikos strategijos projektą, magistralinio dujotiekio Šakiai-

Klaipėda statybos antrąjį etapą – dujotiekio nuo Jurbarko iki Klaipėdos statybą kartu su nauja dujų skirstymo stotimi Klaipėdoje.

Vieši pranešimai, skelbtini teisės aktų nustatyta tvarka, skelbiami juridinių asmenų registro tvarkytojo elektroniniame leidinyje. Pranešimai apie šaukiamą Bendrovės visuotinį akcininkų susirinkimą ir kitus esminius įvykius skelbiami Vertybinių popierių įstatymo nustatyta tvarka Centrinėje reglamentuojamos informacijos bazėje www.crib.lt ir Bendrovės interneto tinklalapyje www.dujos.lt. Akcininkams, kurių turimos akcijos jiems suteikia ne mažiau kaip 10% viso balsų skaičiaus, pranešimas apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą išsiunčiamas Bendrovės įstatuose numatyta tvarka.

GAMTINIŲ DUJŲ VERSLO APLINKA

3-iojo Energetikos paketo įgyvendinimas

2011 m. birželio 30 d. LR Seime priimtas naujas Gamtinių dujų įstatymas, perkeliantis Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (ES 3-iojo Energetikos paketo) nuostatas į nacionalinę teisę. Iš ES 3-jame Energetikos pakete pasiūlytų trijų galimų gamtinių dujų veiklų atskyrimo modelių pasirinkta pats griežčiausias – gamtinių dujų perdavimo ir tiekimo veiklų atskyrimas nuosavybės pagrindu. Kartu su nauju Gamtinių dujų įstatymu buvo patvirtintas Gamtinių dujų įstatymo įgyvendinimo įstatymas, nustatantis veiklų atskyrimo būdus bei terminus. Šie įstatymai įsigaliojo nuo 2011 m. rugpjūčio 1 d. Priimtas Gamtinių dujų įstatymas ir jo įgyvendinimo įstatymas turės reikšmingos įtakos Bendrovės veiklai.

Gamtinių dujų įgyvendinimo įstatyme ir Gamtinių dujų įmonių veiklų ir kontrolės atskyrimo vykdymo plane numatyti perdavimo sistemos operatoriaus (PSO) veiklos ir kontrolės atskyrimo būdai:

- perdavimo veiklos ir kontrolės atskyrimas pasirenkant „savanorišką kontrolės pertvarkymo procedūrą“;
- perdavimo veiklos ir kontrolės atskyrimas reorganizuojant (atskiriant) gamtinių dujų įmones pasirenkant „reorganizavimo procedūrą“.

Gamtinių dujų biržos sukūrimas

Įsigaliojus naujam Gamtinių dujų įstatymui, gamtinių dujų tiekimo veikla tapo nereguliuojama, be to, atsirado galimybė gauti rinkos operatoriaus licenciją ir steigti gamtinių dujų biržą Lietuvoje. LD kartu su Suomijos dujų bendrove Gasum Oy pradėjo bendradarbiauti siekdamas įkurti bendrą įmonę, kuri užsiimtų gamtinių dujų rinkos operatoriaus veikla ir organizuotų prekybą jos įkurtoje dujų biržoje. Šio bendradarbiavimo ilgalaikis tikslas – regioninės gamtinių dujų biržos, apimančios Lietuvą, Latviją ir Estiją, formavimas ir rinkos integracija.

Licencijavimas

Gamtinių dujų įstatyme nustatyta, kad dujų perdavimo, skirstymo ir tiekimo veiklos yra licencijuojamos. Licencijas išduoda ir licencijuojamą veiklą kontroliuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Bendrovei suteikta Gamtinių dujų perdavimo licencija vykdyti gamtinių dujų perdavimo veiklą visose Lietuvos apskrityse. Gamtinių dujų skirstymo licencija suteikia Bendrovei teisę skirstyti dujas 41-os savivaldybės (iš 60-ties) teritorijoje. Gamtinių dujų tiekimo licencija suteikia Bendrovei teisę verstis gamtinių dujų tiekimo veikla Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Kainodara ir gamtinių dujų kainos

Gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų kainos visiems vartotojams yra reguliuojamos. Reguluojamų kainų viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo laikotarpiui ir VKEKK sprendimu gali būti koreguojamos, tačiau ne dažniau kaip vieną kartą per metus

Gamtinių dujų įstatymo numatytais atvejais. Įgyvendindama naujojo Gamtinių dujų įstatymo nuostatas, VKEKK 2011 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3-284 patvirtino Gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kainų viršutinių ribų skaičiavimo metodikos pakeitimus ir nustatė, kad skaičiuojant gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo kainų viršutinę ribą vertinama protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža, kuri apskaičiuojama taikant vidutinę svertinę kapitalo kainą. Įvertinusi šį pasikeitimą ir kitus pokyčius, VKEKK 2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. O3-362 nustatė pakoreguotas Bendrovės perdavimo ir skirstymo kainų viršutinę ribą, galiosiančią nuo 2012 m. sausio 1 d.

Gamtinių dujų tiekimo kainos visiems vartotojams buvo reguliuojamos iki naujojo Gamtinių dujų įstatymo įsigaliojimo. Nuo 2011 m. rugpjūčio 1 d. tiekimo veikla nereguliuojama, ir VKEKK 2011 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. O-266 panaikino gamtinių dujų tiekimo kainos viršutinę ribą, nustatytą Bendrovei.

Konkrečias gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų kainas Bendrovė nustato kartą per metus. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams nustatomi kartą per pusmetį.

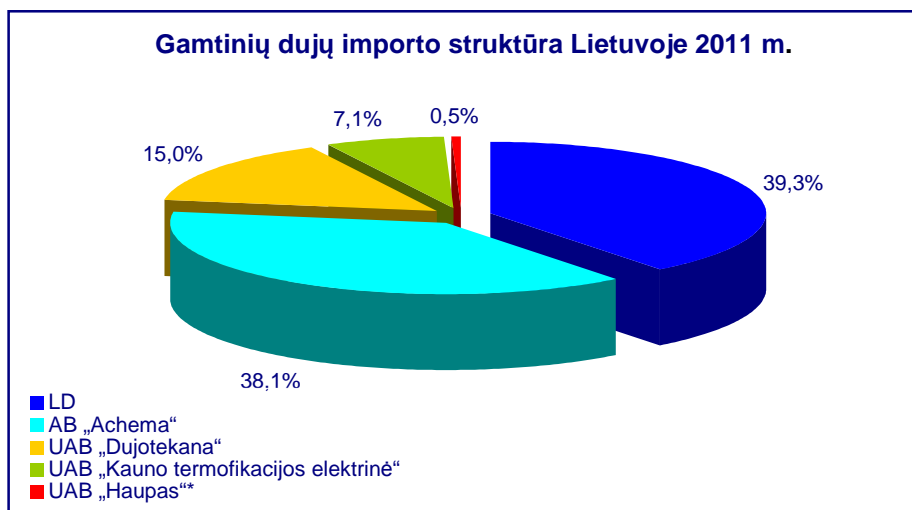
2011 m. lapkričio 18 d. Bendrovės valdyba nustatė konkrečias gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo paslaugų kainas bei gamtinių dujų tarifus buitiniams vartotojams, galiojančius nuo 2012 m. sausio 1 d. VKEKK 2011 m. lapkričio 30 d. šioms kainoms pritarė. Gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams nekeičiami, tai yra nuo 2012 m. sausio 1 d. taikomi 2011 m. antrąjį pusmetį galioję tarifai. Nepaisant to, kad dėl prognozuojamų naftos produktų kainų ir valiutų kursų pokyčių 2012 m. gamtinių dujų tarifo kintamoji dalis turėjo didėti 11-12%, įvertinusi ekonominę padėtį Lietuvoje bei siekdama sušvelninti situaciją rinkoje, Bendrovės valdyba nusprendė nekeisti gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams, dujų importo kainų skirtumo kompensavimą už 2011 m. antrąjį pusmetį ir 2012 m. pirmąjį pusmetį nukeliant į vėlesnį laikotarpį pagal Gamtinių dujų įstatymo reikalavimą.

Nebuitiniams vartotojams gamtinių dujų kaina perskaičiuojama kas mėnesį priklausomai nuo importuojamų dujų kainų pokyčio. Gamtinių dujų importo kaina priklauso nuo mazuto ir gazolio kainų tarptautinėje rinkoje, Europos Centrinio Banko nustatyto JAV dolerio ir euro santykio bei faktinio gamtinių dujų kaloringumo. Dėl itin ženklaus ir staigaus energetinių išteklių kainų augimo 2011 m. pirmąjį pusmetį, taip pat ir dėl ženklaus euro vertės mažėjimo 2011 m. pabaigoje, nuo 2011 m. sausio mėn. gamtinių dujų kainos nebutiniams vartotojams didėjo.

Išsamesnė informacija apie gamtinių dujų paslaugų kainas ir tarifus buitiniams vartotojams pateikiama Bendrovės interneto tinklalapyje www.dujos.lt.

Rinka

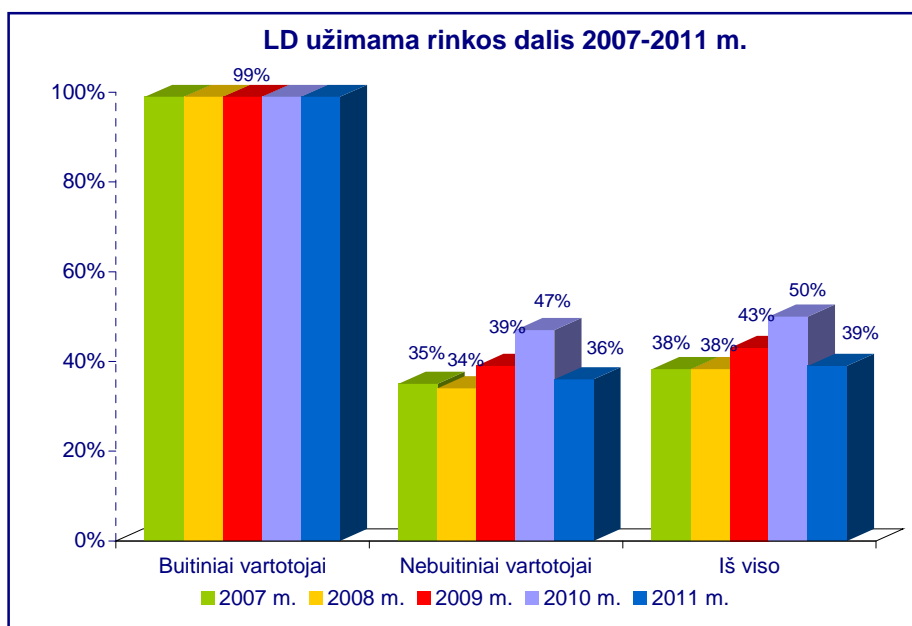
2011 m. gamtines dujas į Lietuvą importavo penkios įmonės – LD, AB „Achema“, UAB „Dujotekana“, UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ ir UAB „Haupas“. Iš viso 2011 m. į Lietuvą per LD valdomus tinklus importuota 3,4 mlrd. m³ gamtinių dujų. UAB „Haupas“ gamtines dujas importavo ne per Bendrovės valdomą dujų sistemą.

*UAB „Haupas“ duomenys

2011 m. gamtines dujas buitiniams ir nebutiniams Lietuvos vartotojams tiekė LD, UAB „Fortum Heat Lietuva“, UAB „Druskininkų dujos“, AB agrofirma „Josvainiai“ ir UAB „Intergas“. UAB „Dujotekana“ ir UAB „Haupas“ dujas tiekė tik nebutiniams vartotojams.

AB „Achema“ ir UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ dujas importavo savo reikmėms.

RIZIKOS VALDYMAS

Bendrovėje įdiegta rizikos valdymo sistema, kuri yra sudedamoji LD veiklos dalis. Rizikos valdymo procesas vykdomas vadovaujantis Bendrovės patvirtinta metodika. Bendrovėje įkurta rizikos valdymo darbo grupė, kuri koordinuoja, stebi, prižiūri ir užtikrina rizikos valdymo procesą. Valdant rizikas siekiama palaikyti pakankamą veiklos procesų kontrolės lygį, sumažinti rizikas sukeliančių įvykių atsiradimo tikimybes ir galimus neigiamus padarinius, užtikrinti, kad rizikos neviršytų LD priimtino rizikų lygio bei būtų įgyvendinti Bendrovės tikslai.

Rizikos valdymo procesas apima šiuos žingsnius: rizikų nustatymą; jų analizę, vertinimą ir kontrolės priemonių nustatymą; rizikos valdymo veiksmų plano parengimą bei plano priemonių įgyvendinimą; rizikos valdymo proceso stebėjimą ir priežiūrą.

Vykdydama savo veiklą Bendrovė susiduria su šiomis pagrindinėmis rizikomis: organizacinės struktūros, reguliavimo, konkurencijos, dujų importo kainos svyravimo, kredito, techninė, makroekonominių veiksnių rizika.

Informacija apie dujų importo kainos svyravimo, kredito ir kitas finansines rizikas pateikta 2011 m. konsoliduotosiose ir Bendrovės finansinėse ataskaitose.

Organizacinės struktūros rizika

2011 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Gamtinių dujų įstatymas bei Gamtinių dujų įstatymo įgyvendinimo įstatymas. Įgyvendinant šiuos teisės aktus Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2011 m. spalio 28 d. priėmė nutarimą Nr. 1239 „Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo reikalavimų neatitinkančių gamtinių dujų įmonių veiklų ir kontrolės atskyrimo vykdymo plano patvirtinimo“ ir 2011 m. gruodžio 7 d. – nutarimą Nr.1417 „Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo reikalavimų neatitinkančių gamtinių dujų įmonių veiklų ir kontrolės atskyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Vykdydama šių teisės aktų reikalavimus Bendrovė privalo iki 2013 m. liepos 31 d. teisiškai, funkciškai ir organizaciniu požiūriu atskirti gamtinių dujų perdavimo, skirstymo ir tiekimo veiklas ir iki 2014 m. spalio 31 d. įvykdyti veiklų kontrolės atskyrimą pasiekiant atitiktį Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo aštuntojo skirsnio reikalavimams.

Reguliavimo rizika

Reguliavimo rizika siejama su nepalankiais teisinės aplinkos pokyčiais bei reguliuojančių institucijų sprendimais.

Pagrindinės Bendrovės veiklos yra gamtinių dujų perdavimas, skirstymas ir tiekimas. Šioms veikloms vykdyti yra išduodamos licencijos. Gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo veiklos yra valstybės reguliuojamos. Dažnai keičiama teisinė bazė bei reguliavimo režimas sukuria verslo aplinkos neapibrėžtumą, apsunkina Bendrovės santykius su vartotojais ir galimybes planuoti veiklos perspektyvas.

Bendrovė siekia palaikyti konstruktyvius santykius su reguliuojančiomis institucijomis bei aktyviai dalyvauti teisės aktų rengimo procese.

Konkurencijos rizika

Vykdydama savo veiklą Bendrovė susiduria su konkurencija tiek gamtinių dujų, tiek kuro (energijos) sektoriuose.

Gamtinių dujų tiekimo sektoriuje LD konkuruoja su kitomis gamtines dujas tiekiančiomis įmonėmis. Nacionalinės energetikos (energetinės nepriklausomybės) strategijos projekte (NES) numatyta iki 2014 m. pabaigos pastatyti SGD terminalą, kas sudarys galimybes diversifikuoti gamtinių dujų importą.

Kuro (energijos) sektoriuje Bendrovė konkuruoja su alternatyvių kuro rūšių – mazuto, biokuro tiekėjais. NES numatyta skatinti atsinaujinančių energijos išteklių dalies didinimą šalies energijos balanse iškastinio kuro (pagrindinai dujų) sąskaita. Taip pat LD konkuruoja su šiame sektoriuje veikiančiomis šilumos, elektros ir kitomis energijų tiekiančiomis įmonėmis (galutiniai šilumos vartotojai, išskyrus besinaudojančius centralizuoto šildymo paslauga, gali pasirinkti šildymo būdą ir energijos tiekėją). Dauguma stambių šilumą ir elektrą gaminančių gamtinių dujų vartotojų turi reikiamą technologinę įrangą ir gali naudoti alternatyvias energijos rūšis, jomis pakeisdami gamtines dujas be jokių papildomų investicijų.

Energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius yra superkama prioritetine tvarka, jos gamyba yra subsidijuojama taikant Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) mechanizmą. Pagal VIAP superkamai energijai VKEKK nustatytos kainos biodujoms iki trijų kartų viršija gamtinių dujų importo kainą, biomasę deginant pagamintai elektrai – iki trijų kartų, vėjo energetikai – iki 2,5 karto, saulės energetikai – iki 9 kartų viršija elektros kainą biržoje.

Bendrovė, siekdama išlaikyti ir plėsti užimamą rinkos dalį, užtikrinti saugų vartotojų aprūpinimą dujomis bei patenkinti keliamus reikalavimus teikiamų paslaugų kokybei, vykdo dujų sistemų plėtrą, nuolatinę dujų sistemų priežiūrą, remontą ir modernizavimą, nuolat tobulina pardavimų ir rinkodaros strategijas, vykdo rinkos tyrimus, gerina klientų aptarnavimą, vykdo nuoseklią veiklos procesų optimizavimo ir kaštų mažinimo programą. Savo veikloje Bendrovė laikosi skaidrumo ir sąžiningos konkurencijos principų.

Techninė rizika

Vienas iš pagrindinių Bendrovės tikslų – užtikrinti dujų sistemų saugumą ir patikimumą. Šį tikslą Bendrovė įgyvendina:

- laikymasi teisės aktų, nustatytų statybos ir eksploatavimo taisyklių, darbų vykdymo procedūrų;
- užtikrindama aukštą dujų sistemų techninį ir technologinį lygį;
- užtikrindama reikiamą parengtį avarių ir ekstremalių situacijų atvejams;
- tobulindama eksploatavimo procesų valdymą, techninės priežiūros darbų organizavimą; taikydama šiuolaikines informacines technologijas;
- stebėdama dujų sistemų techninę būklę, šalindama nustatytas neatitiktis;
- tirdama, analizuodama sutrikimus, vertindama galimus avarių ir sutrikimų pavojus ir planuodama bei įgyvendindama atitinkamas prevencines priemones;
- informuodama visuomenę apie saugaus elgesio šalia dujotiekių taisykles ir priemones dujų vartojimo saugumui užtikrinti;
- pritraukdama, ugdydama ir išlaikydama reikiamus darbuotojus, užtikrindama tinkamą jų kompetenciją.

Makroekonominių veiksnių rizika

Prastėjanti makroekonominė padėtis Euro zonoje ir pasaulyje neigiamai įtakoja ekonominę situaciją Lietuvoje. Bendra šalies ekonomikos būklė įtakoja dujų pardavimo apimtį, dujų sistemų plėtrą ir atitinkamai Bendrovės veiklos rezultatus. Toliau išlieka palyginti žemas investicijų, skirtų prijungti naujus vartotojus, lygis. Naudojant įdiegtas skolų valdymo priemones ir efektyvaus darbo su vartotojais dėka išlaikomas Bendrovei priimtinas vartotojų įsiskolinimo lygis.

Sunku patikimai nustatyti, kokį poveikį Bendrovės finansinei būklei turės tolesnė makroekonominės būklės raida Lietuvoje. Vadovybė mano, kad dabartinėmis sąlygomis taikomos visos būtinos priemonės Bendrovės veiklos stabilumui ir plėtrai užtikrinti.

GRUPĖS VIDAUS KONTROLĖS IR RIZIKOS VALDYMO SISTEMŲ, SUSIJUSIŲ SU KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMU, PAGRINDINIAI POŽYMAI

Grupės konsoliduotosios finansinės ataskaitos rengiamos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS). Siekiant užtikrinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisingumą ir parengimą laiku, LD patvirtino Apskaitos procedūrų ir politikų vadovą, reglamentuojantį apskaitos tvarkymo, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymo, pateikimo principus, metodus bei taisykles.

FINANSINIAI VEIKLOS REZULTATAI**Pagrindiniai Grupės veiklos rodikliai**

	2011 m.	2010 m.	2009 m.
Veiklos rodikliai			
Perduotų gamtinių dujų kiekis, mln. m ³	3.360,9	3.068,8	2.681,4
Tranzitu transportuotų dujų kiekis, mln. m ³	2043,6	1.387,2	1.197,3
Paskirstytų gamtinių dujų kiekis, mln. m ³	1.066,1	1.167,9	1.030,9
Parduotų gamtinių dujų kiekis, mln. m ³	1.317,8	1.546,0	1.150,9
Vartotojų, metų pabaigai sudariusių gamtinių dujų tiekimo sutartis, skaičius, tūkst. vnt.			
Buitiniai vartotojai	548,2	546,2	544,2
Nebuitiniai vartotojai	5,9	5,8	5,7
Eksploatuojamų dujotiekių ilgis, tūkst. km			
Magistraliniai dujotiekliai	1,9	1,9	1,9
Skirstomieji dujotiekliai	8,1	8,1	8,1
Darbuotojai			
Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius	1.719	1.750	1.787

Pagrindiniai finansiniai Grupės rodikliai

	2011 m.	2010 m.	2009 m.
Finansiniai rezultatai			
Pardavimo pajamos, mln. Lt	1.840,0	1.746,8	1.264,3
Pelnas iki mokesčių, palūkanų, nusidėvėjimo ir amortizacijos (EBITDA), mln. Lt	213,9	245,2	214,8
Veiklos pelnas, mln. Lt	122,1	146,2	117,1
Pelnas prieš apmokestinimą, mln. Lt	104,3	148,9	120,1
Grynasis pelnas, mln. Lt	95,8	159,5	94,8
Grynieji pinigų srautai iš pagrindinės veiklos, mln. Lt	213,6	265,6	173,8
Investicijos, mln. Lt	62,3	178,5	139,8
Turtas laikotarpio pabaigoje, mln. Lt	2.698,6	2.709,6	2.551,2
Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje, mln. Lt	2.055,3	2.079,6	1.991,2
Grynoji finansinė skola, mln. Lt	-123,6	-110,1	-79,2
Pelningumo rodikliai			
EBITDA marža, %	11,6	14,0	16,9
Veiklos pelno marža, %	6,6	8,4	9,2
Pelno prieš apmokestinimą marža, %	5,7	8,5	9,5
Grynojo pelno marža, %	5,2	9,1	7,5
Vidutinė turto grąža (ROA), %	3,5	6,1	3,7
Vidutinė nuosavybės grąža (ROE), %	4,6	7,8	4,9
Panaudoto kapitalo pelningumas (ROCE), %	5,0	7,0	5,9
Likvidumo rodikliai			
Bendrasis likvidumas	1,3	1,3	1,3
Skubaus padengimo koeficientas	1,1	1,1	1,1
Finansų struktūros rodikliai			
Nuosavo kapitalo ir turto koeficientas, %	76,2	76,8	78,1
Finansinės skolos ir nuosavo kapitalo koeficientas, %	0,2	0,3	0,4
Grynosios finansinės skolos ir nuosavo kapitalo koeficientas, %	-6,0	-5,3	-4,0

Rinkos vertės rodikliai			
Akcijos kainos ir pelno vienai akcijai santykis (P/E), kartai	10,34	7,41	10,50
Grynasis pelnas, tenkantis vienai akcijai, Lt	0,20	0,34	0,20
Dividendų išmokėjimo koeficientas, %	75,2*	75,2	75,0
Dividendai už ataskaitinius metus, tenkantys vienai akcijai, Lt	0,15*	0,26	0,15

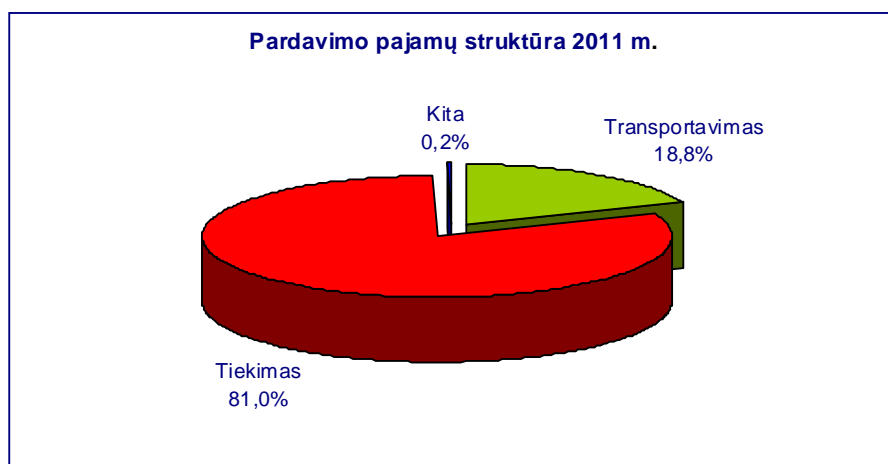
* Siūloma tvirtinti visuotiniame akcininkų susirinkime.

Bendrovės parengtose 2011 m. konsoliduotose finansinėse ataskaitose atsispindi ir dukterinės UAB „Palangos perlas“ finansiniai rezultatai. Žemiau pateikiama AB „Lietuvos dujos“ įmonių grupės (toliau – Grupė) finansinių rezultatų apžvalga.

Pajamos

2011 m. Grupės pajamos, palyginti su 2010 m., išaugo 5,4% (94,2 mln. Lt) ir sudarė 1.845,9 mln. Lt. Didžiąją dalį pajamose (99,7%) sudarė pardavimo pajamos.

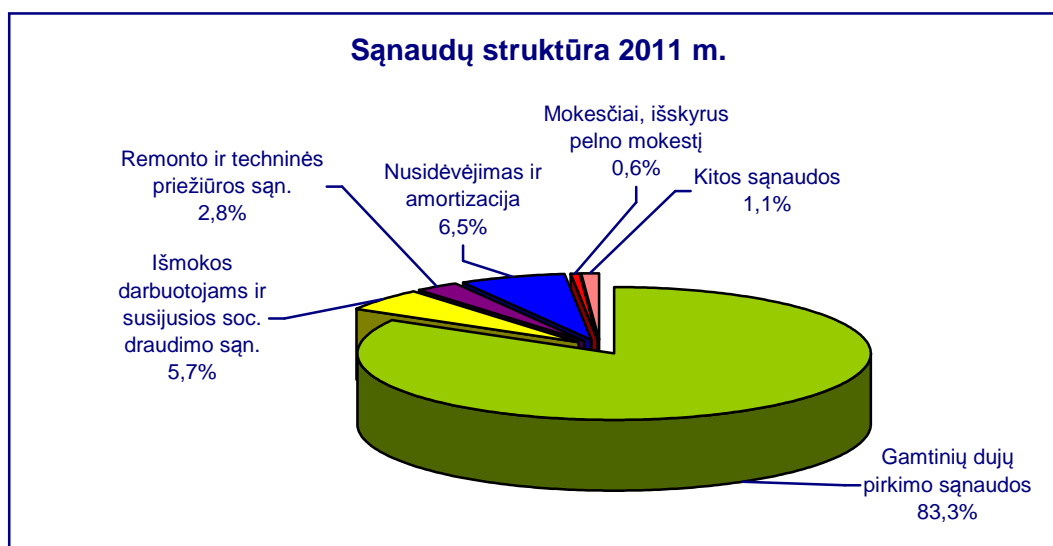
Pardavimo pajamų padidėjimą 5,3% lėmė padidėjusios tiekimo veiklos pajamos. Šį padidėjimą sąlygojo išaugusios dujų pardavimo kainos, įtakotos gamtinių dujų importo kainos augimo, kurį lėmė naftos ir jos produktų brangimas pasaulinėse rinkose. Pardutų dujų kiekis sumažėjo. Transportavimo veiklos pajamos išliko 2010 m. lygyje, tame tarpe ženkliai išaugo tranzito pajamos. Perduodamų dujų kiekis 2011 m., palyginti su 2010 m., padidėjo, skirstomų dujų – sumažėjo.

Sąnaudos

Grupės sąnaudos, palyginti su 2010 m., išaugo 7,4% (118,3 mln. Lt) ir sudarė 1.723,7 mln. Lt. Sąnaudų augimą nulėmė gamtinių dujų pirkimo sąnaudų padidėjimas 6,9% (92,8 mln. Lt) dėl išaugusios gamtinių dujų importo kainos. Bendrose sąnaudose gamtinių dujų pirkimo sąnaudos sudaro 83,3%.

Likusios, sąlyginai pastovios sąnaudos 2011 m. sudarė 16,7% visų sąnaudų ir padidėjo 9,7%. Didėjimą lėmė transportavimo veiklos sąnaudų augimas. Labiausiai didėjo remonto ir techninės priežiūros sąnaudos (14,1 mln. Lt, arba 42,7%) dėl didesnių remonto darbų apimčių, įvertinant magistralinio dujotiekio Ryga-Panevėžys-Vilnius vidinės diagnostikos metu nustatytus pažeidimus bei esamų dujų sistemų senėjimo ir naujų stambių dujų infrastruktūros objektų įvedimo į eksploataciją. Taip pat išaugo nusidėvėjimo sąnaudos dėl naujos Jauniūnų dujų kompresorių stoties įvedimo į eksploataciją 2010 m. pabaigoje ir dėl investicijų į kitus infrastruktūros objektus. 2011 m. buvo toliau didinamas veiklos efektyvumas – tobulinama valdymo struktūra, nuosekliai vykdoma išlaidų optimizavimo politika.

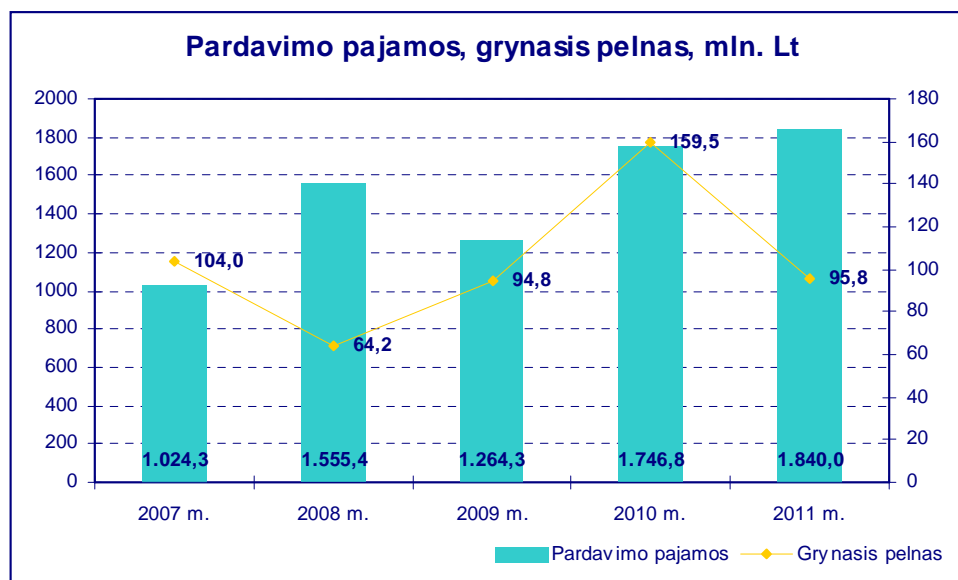

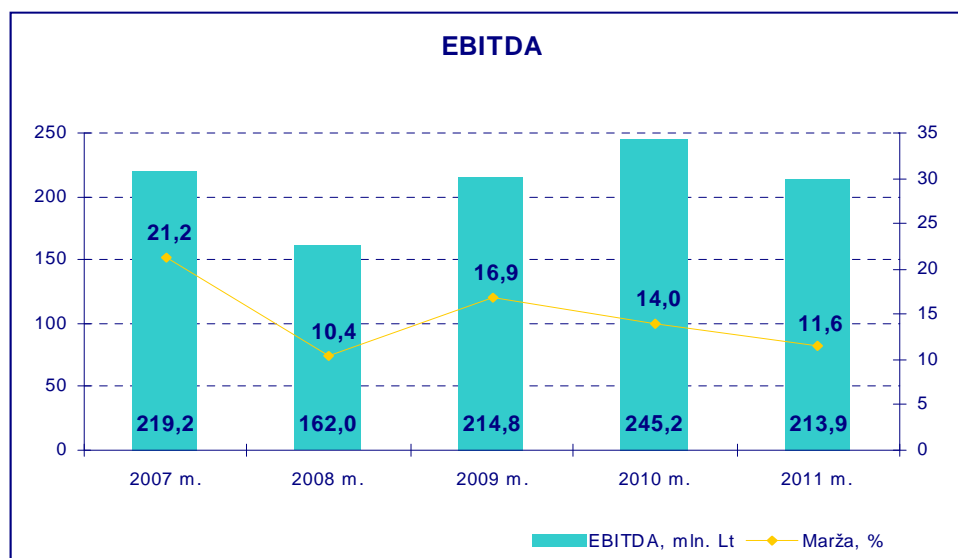
Veiklos rezultatai

Pelno prieš apmokestinimą mažėjimą nuo 148,9 mln. Lt 2010 metais iki 104,3 mln. Lt mln. Lt 2011 metais daugiausia nulėmė žymiai blogesni reguliuojamos transportavimo veiklos rezultatai. Pelno mažėjimui reikšmingą įtaką taip pat turėjo suformuotas bankrutavusiame AB banke Snoras turėtų Bendrovės trumpalaikių investicijų vertės sumažėjimas (20 mln. Lt). Atitinkamai 31,3 mln. Lt (12,8%) sumažėjo 2011 m. pelnas iki mokesčių, palūkanų, nusidėvėjimo ir amortizacijos (EBITDA) ir sudarė 213,9 mln. Lt, 2010 m. jis buvo 245,2 mln. Lt.

2011 m. grynas pelnas sumažėjo 63,7 mln. Lt ir sudarė 95,8 mln. Lt. Grynajame pelne atspindėta Pelno mokesčio įstatyme numatyta investicijų lengvata – 10,0 mln. Lt (2010 m. grynajame pelne investicijų lengvata sudarė 33,0 mln. Lt).

Bendrovė yra viena didžiausių mokesčių mokėtojų Lietuvoje, 2011 m. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis buvo 4 didžiausia mokesčių mokėtoja. Per praėjusius 5 metus valstybės ir savivaldybių biudžetams bei Sodrai sumokėta 1,7 mlrd. Lt mokesčių. Iš to skaičiaus dividendų valstybei, kuri valdo 17,7% akcijų paketą, sumokėta 56,0 mln. Lt.

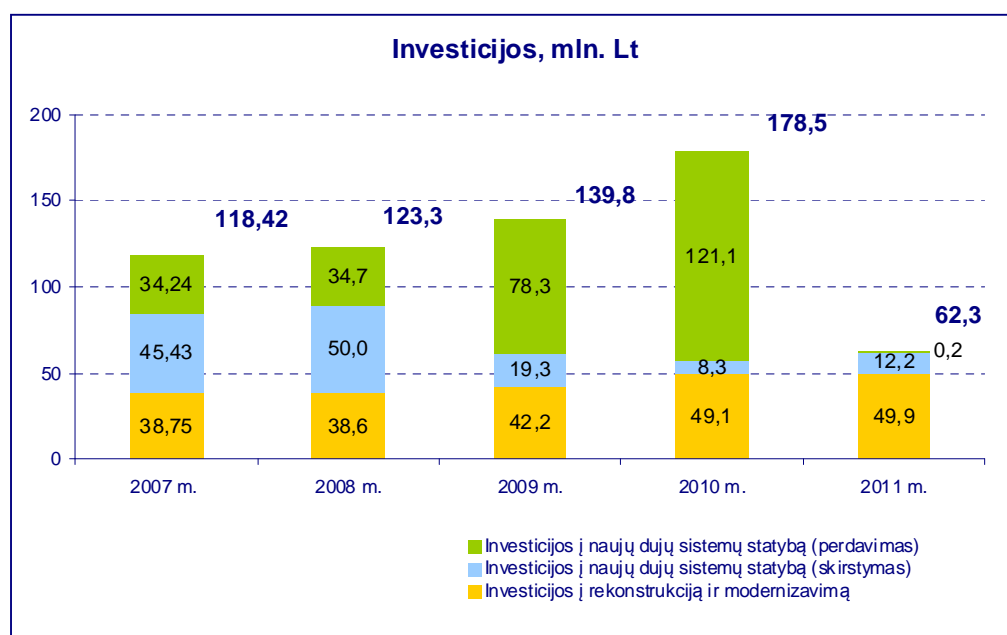

Investicijos

Nuo privatizavimo 2002 m. Bendrovė į naujų dujų sistemų statybą bei sistemų rekonstrukciją ir modernizavimą jau investavo 1,1 mlrd. Lt.

2011 m. Grupės investicijos sudarė 62,3 mln. Lt, t. y. 116,2 mln. Lt, arba 65,1%, mažiau palyginti su 2010 m. 2011 m. 80,0% lėšų investuota į dujų sistemų rekonstrukciją ir modernizavimą, likusi dalis (20,0%) skirta investicijoms į naujų dujų sistemų statybos objektus. Nežymiai augant šalies ekonomikai, įskaitant ir statybos sektorių, 2011 m. buvo pastebimas didėjantis potencialių vartotojų susidomėjimas gamtinėmis dujomis. Palyginti su 2010 m., Bendrovės investicijos į skirstymo sistemos plėtrą išaugo daugiau kaip 45%, tačiau savo apimtimi jos dar gerokai atsiliko nuo prieškrizinio laikotarpio apimčių. 2011 m. plane investicijoms buvo numatyta skirti žymiai didesnę sumą, tačiau didžioji dalis planuotų lėšų nebuvo panaudota, nes vėluojant Europos Sąjungos fondų lėšų gavimui nebuvo pradėti plane numatyti magistralinio dujotiekio Jurbarkas-Klaipėda statybos darbai. 2010 m. didžiausią investicijų dalį (120,8 mln. Lt) sudarė investicijos į Jauniūnų dujų kompresorių stoties statybą. Šis Lietuvos Nacionalinėje energetikos strategijoje numatytas objektas buvo didžiausia investicija gamtinių dujų sektoriuje nuo nepriklausomybės atgavimo.

Turtas

Turto vertė per 2011 m. sumažėjo 0,4% (11,0 mln. Lt) ir metų pabaigoje sudarė 2.698,6 mln. Lt. 2011 m. pabaigoje ilgalaikis turtas sudarė 85,9%, trumpalaikis – 14,1% viso Grupės turto.

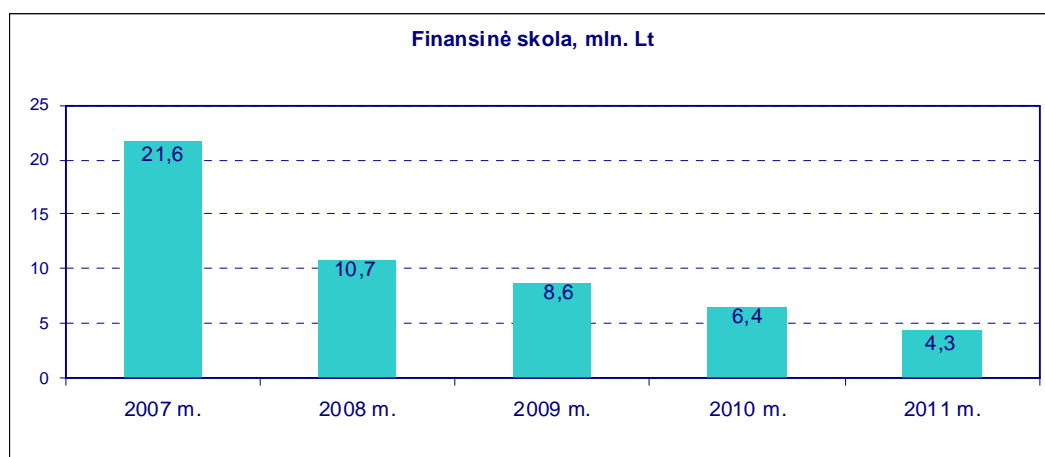
Ilgalaikis turtas per 2011 m. sumažėjo 2,1% (50,0 mln. Lt) dėl didesnio nei investicijos turto nusidėvėjimo. Trumpalaikio turto vertė išaugo 11,5% (39,1 mln. Lt) daugiausia dėl didesnės gamtinių dujų atsargų vertės išaugus dujų importo kainai ir padidinus dujų kiekį, saugomą Inčiukalnio dujų saugykloje, kaip to reikalauja norminiai aktai nenutrūkstamam gamtinių dujų tiekimui užtikrinti.

Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai

Grupės nuosavas kapitalas sumažėjo 1,2% (24,3 mln. Lt) dėl 2011 m. išmokėtų didesnių dividendų už 2010 m., palyginti su 2011 m. gautu grynuoju pelnu, ir 2011 m. pabaigoje sudarė 2.055,3 mln. Lt. Nuosavas kapitalas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 76,2% viso Grupės turto.

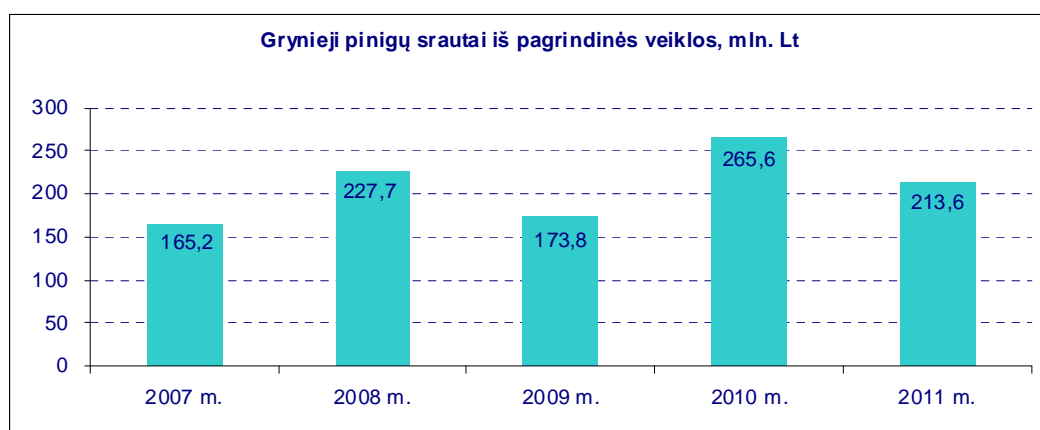
Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai padidėjo 2,1% (13,3 mln. Lt) ir metų pabaigoje sudarė 643,3 mln. Lt.

Grupės finansinė skola per 2011 m. sumažėjo 32,8% (2,1 mln. Lt) ir laikotarpio pabaigoje sudarė 4,3 mln. Lt.

Pinigų srautai

Grupės grynujų pinigų srautai iš pagrindinės veiklos sumažėjo 52,0 mln. Lt (19,6%) ir sudarė 213,6 mln. Lt.

Daugiau informacijos apie Grupės finansinius veiklos rezultatus atskleista 2011 m. konsoliduotosiose ir Bendrovės finansinėse ataskaitose.

TYRIMŲ IR PLĖTROS VEIKLA

Bendrovės tyrimų ir plėtros veiklos tikslas – užtikrinti reikiamus gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sistemų pajėgumus, ekonomišką ir saugų gamtinių dujų sistemų eksploatavimą, patikimą funkcionavimą, vartotojų poreikių tenkinimą, deramą jiems teikiamų paslaugų lygį, aplinkos apsaugą.

Atsižvelgiant į tai, atliekami vamzdynų diagnostikos, infrastruktūros techninės būklės, aplinkosauginiai, rinkos plėtros bei kitų Bendrovės vykdomų veiklų tyrimai.

Kartu su kaimyninės Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM S.A. atlikta dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos verslo aplinkos analizė, kuri pateikė visapusę informaciją apie Lenkijos ir Baltijos šalių dujų rinkas bei jų aplinką. 2011 m. gruodį – 2012 m. sausį dujų įmonių valdybos priėmė sprendimą dėl šios jungties galimybių studijos (techninio, ekonominio ir aplinkosauginio įvertinimo) rengimo. Ši studija bus rengiama 2012 m. ir jos rezultatai bus pagrindas valdybų sprendimui dėl ilgalaikių jungties pajėgumų užsakymo („open season“) procedūros ir investicinio projekto įgyvendinimo.

Dujotiekių jungties verslo aplinkos analizei ir galimybių studijai parengti yra gauta ES finansinė parama pagal ES TEN-E programą. Skiriama ES finansinė parama sudaro 50% su analizės ir galimybių studijos rengimu susijusių sąnaudų, likusi dalis lygiomis dalis finansuojama LD ir GAZ-SYSTEM S.A. lėšomis.

Kartu su Latvijos dujų bendrove AS „Latvijas Gaze“ diagnostiniais zondais patikrinta Lietuvą ir Latviją jungiančio magistralinio dujotiekio Ryga-Panevėžys ir Panevėžys-Vilnius techninė būklė.

Atsižvelgiant į tyrimų rezultatus, vykdoma Bendrovės gamtinių dujų sistemų rekonstrukcija ir modernizavimas, rengiami ir įgyvendinami rinkos plėtros investiciniai projektai.

VEIKLOS PLANAI IR PROGNOZĖS

Planuojama, kad 2012 m. LD perdavimo sistema Lietuvos vartotojams bus transportuota apie 3,0 mlrd. m³ gamtinių dujų.

Per 2012 m. planuojama prijungti apie 1,9 tūkst. naujų vartotojų, tačiau šį skaičių gali pakoreguoti Lietuvos ekonominės situacijos pokyčiai. Planuojama, kad Bendrovės investicijos į naujų dujų sistemų statybą 2012 m. ženkliai didės lyginant su 2011 m., nes numatoma tęsti į Lietuvos Nacionalinės energetikos strategijos planą įtrauktą projektą – magistralinio dujotiekio Šakiai-Klaipėda atkarpos nuo Jurbarko iki Klaipėdos statybą. Numatoma, kad dujotiekio atkarpos nuo Jurbarko iki Klaipėdos vertė sudarys apie 168,5 mln. Lt. Šio projekto įgyvendinimas dalinai finansuojamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšomis, numatomas gauti paramos dydis – 77,1 mln. Lt. Preliminari dujotiekio statybos pabaiga – 2013 m. pabaiga. Dujotiekio Šakiai-Klaipėda projektą Bendrovė pradėjo savo iniciatyva ir jau investavo apie 40 mln. litų savo lėšų. Pirmoji šio Lietuvai svarbaus magistralinio dujotiekio atkarpa iki Jurbarko miesto pastatyta dar 2007 m. ir ja gamtinės dujos tiekiamos dujų vartotojams. Šis projektas taip pat yra svarbus įgyvendinant ir į NES įtraukto projekto – SGD terminalo pajungimo galimybę.

Bendrovė ir toliau tęs pradėtus projektus, skirtus veiklos efektyvumo didinimui ir išlaidų optimizavimui.

BENDROVĖS VALDYMAS

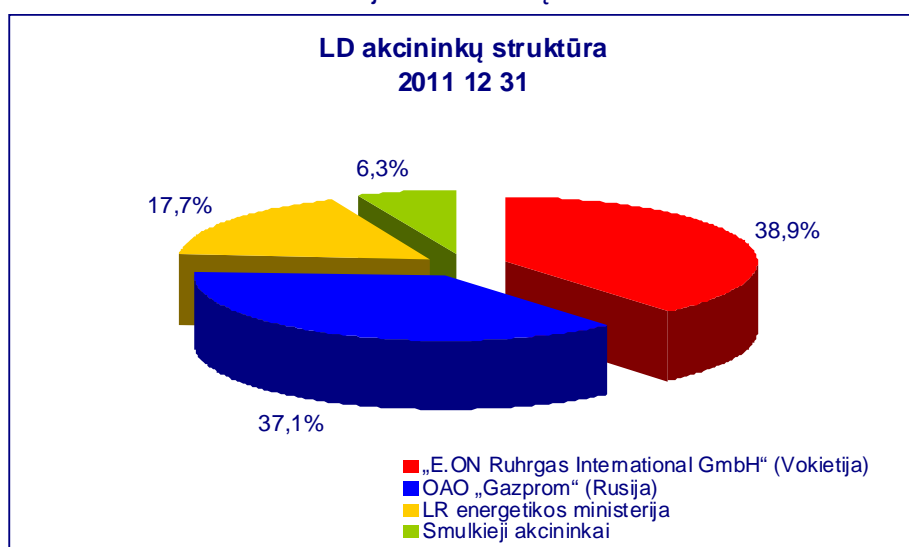
Informacija apie Valdymo kodekso laikymąsi

Bendrovė yra atskleidusi, kaip laikosi Valdymo kodekso nuostatų reikalavimų. Su visa informacija galima susipažinti Bendrovės interneto tinklalapyje www.dujos.lt bei Centrinėje reglamentuojamos informacijos bazėje www.crib.lt.

Akcininkai ir akcijos

AB „Lietuvos dujos“ įstatinis kapitalas susideda iš 469.068.254 paprastųjų vardinių 1 Lt nominalios vertės akcijų. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos. Per 2011 m. nei nominali 1 akcijos vertė, nei įstatinio kapitalo dydis, nei akcininkų struktūra nesikeitė.

AB „Lietuvos dujos“ akcijų suteikiamos turtinės ir neturtinės teisės yra vienodos. Pagal AB „Lietuvos dujos“ įstatus priimti sprendimus dėl naujų akcijų išleidimo ir savų akcijų supirkimo gali tik visuotinis AB „Lietuvos dujos“ akcininkų susirinkimas.

Akcininkas	Akcijų skaičius, vnt. / dalis įstatiniame kapitale, Lt
„E.ON Ruhrgas International GmbH“ (Vokietija)	182.534.384
ОАО „Газпром“ (Rusija)	173.847.696
LR energetikos ministerija	83.030.367
Smulkieji akcininkai	29.655.807
Iš viso:	469.068.254

„E. ON Ruhrgas International GmbH“ – valdymo bendrovė, kuri yra sudėtinė „E. ON AG“ dalis. „E. ON AG“ yra viena didžiausių pasaulyje elektros, dujų, komunalinių paslaugų bei atsinaujinančios energijos gamybos bendrovė.

ОАО „Газпром“ yra pasaulinė energetikos bendrovė vykdanči dujų ir kitų angliavandenilių mišinių geologinius tyrimus, gamybą, transportavimą, laikymą, perdirbimą ir pardavimą, taip pat elektros energijos ir šiluminės energijos gamybą ir tiekimą. ОАО „Газпром“ turi didžiausias pasaulyje patvirtintas gamtinių dujų atsargas.

LR Energetikos ministerija yra valstybės įstaiga, atliekanti įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas energetikos srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šioje srityje valstybės politiką.

AB „Lietuvos dujos“ savų akcijų nėra įsigijusi ir per 2011 m. jokių sandorių, susijusių su savų akcijų įsigijimu ar perleidimu, nesudarė.

2011 m. gruodžio 31 d. AB „Lietuvos dujos“ nuosavybės teise valdė 2.793 akcininkai, iš jų dauguma – smulkieji.

AB „Lietuvos dujos“ akcininkai – „E.ON Ruhrgas International GmbH“, OAO „Gazprom“ ir Lietuvos Respublika, kurios akcijas patikėjimo teise valdo LR Energetikos ministerija – kartu sudėjus valdo 93,7% AB „Lietuvos dujos“ akcijų ir turi lemiamą balsą priimant sprendimus visuotiniame akcininkų susirinkime. Tarp minėtų stambiųjų akcininkų yra sudaryta akcininkų sutartis, kurioje numatyti bendri akcininkų tikslai, susiję su AB „Lietuvos dujos“ veikla. Ši sutartis yra konfidenciali.

AB „Lietuvos dujos“ akcininkai – „E.ON Ruhrgas International GmbH“, OAO „Gazprom“ ir Lietuvos Respublika, kurios akcijas patikėjimo teise valdo LR Energetikos ministerija – neturi jokių apribojimų dėl akcijų paketo perleidimo, išskyrus tuos, kurie yra numatyti akcijų pirkimo – pardavimo (privatizavimo) sutartyse.

AB „Lietuvos dujos“ žiniomis, nėra jokių akcininkų tarpusavio susitarimų, dėl kurių gali būti ribojamas vertybinių popierių perleidimas ir (arba) balsavimo teisės, išskyrus tuos, kurie yra numatyti akcijų pirkimo – pardavimo (privatizavimo) ir akcininkų sutartyse.

Yra vienas reikšmingas susitarimas, kurio šalis yra Bendrovė ir kuris pasikeistų arba nutrūktų pasikeitus bendrovės kontrolei. Šis susitarimas yra konfidencialus.

Duomenys apie prekybą vertybiniais popieriais reguliuojamose rinkose

AB „Lietuvos dujos“ akcijomis yra prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, jos yra kotiruojamos vertybinių popierių biržos NASDAQ OMX Vilnius Oficialiajame prekybos sąrašė.

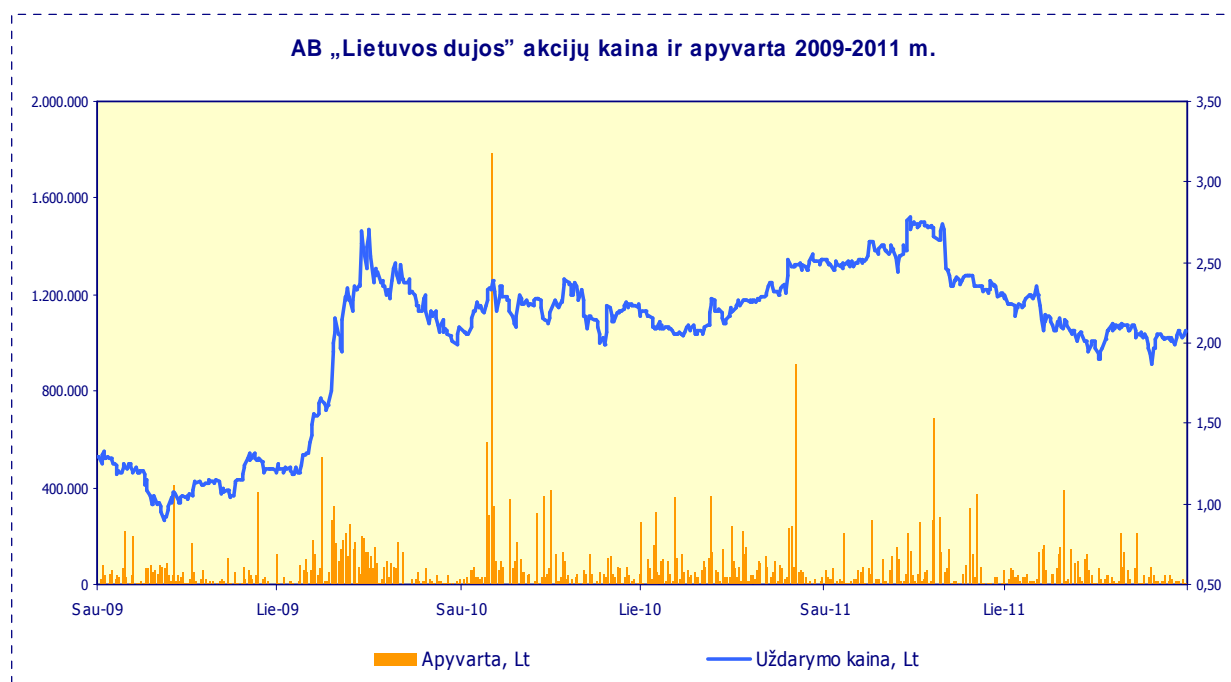
Pagrindiniai duomenys apie LD akcijas	
ISIN kodas	LT0000116220
Trumpinys	LDJ1L
Emisijos dydis (vnt.)	469.068.254

Prekybos AB „Lietuvos dujos“ akcijomis apyvarta per 2011 m. sudarė 11,7 mln. Lt (2010 m. – 17,8 mln. Lt), sudarytais sandoriais perleista 5.014.082 (2010 m. – 7.958.560) vienetai akcijų.

2011 m., po dviejų iš eilės augimo metų, visų trijų Baltijos šalių akcijų rinkos krito. Bendra Baltijos rinkos bendrovių kapitalizacija sumažėjo 24,0% (2010 m. didėjo 7,2%). NASDAQ OMX Vilnius vertybinių popierių biržoje listinguojamų bendrovių kapitalizacija per metus sumažėjo 25,6% (2010 m. didėjo 31,1%), o AB „Lietuvos dujos“ akcijų kaina krito 18,0% (2010 m. didėjo 20,0%). 2011 m. gruodžio 31 d. AB „Lietuvos dujos“ kapitalizacija sudarė 9,0% visų vertybinių popierių biržoje NASDAQ OMX Vilnius listinguojamų bendrovių kapitalizacijos (2010 m. gruodžio 31 d. – 8,1%).

Akcijų kainos dinamika NASDAQ OMX Vilnius 2009-2011 m.

	Laikotarpis		
	2011 m.	2010 m.	2009 m.
Didžiausia akcijos kaina, Lt	2,828	2,555	2,770
Mažiausia akcijos kaina, Lt	1,730	1,970	0,890
Svertinė vidutinė akcijos kaina, Lt	2,336	2,232	1,550
Akcijos kaina laikotarpio pabaigai, Lt	2,068	2,521	2,100
Kapitalizacija laikotarpio pabaigai, mln. Lt	970,1	1.182,3	985,0

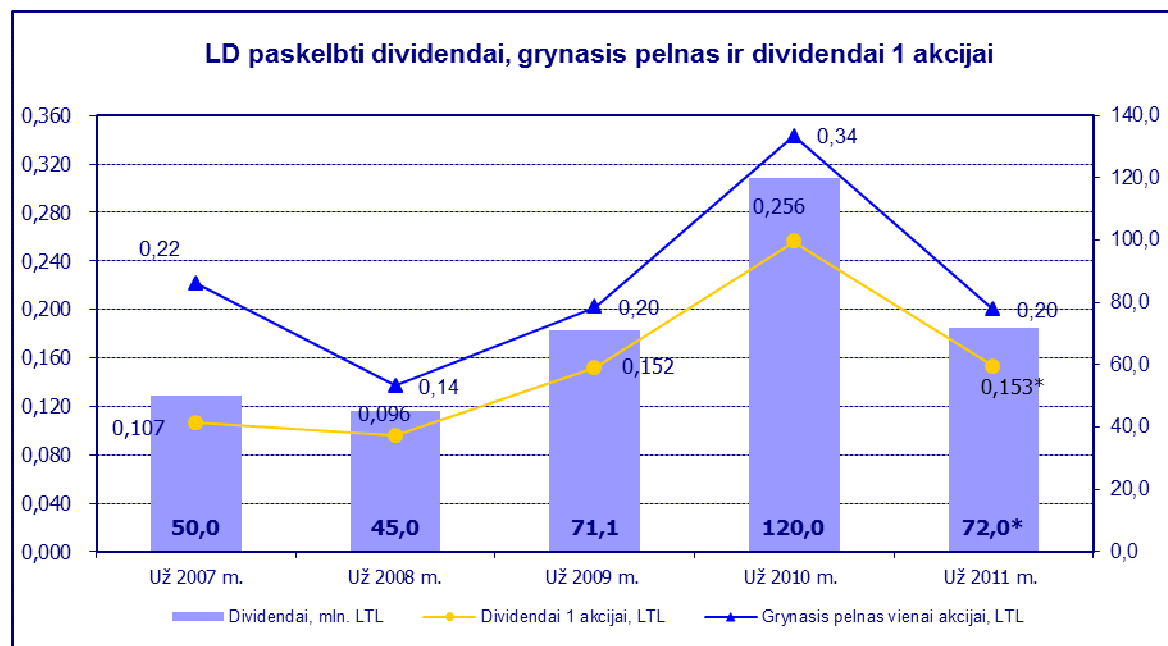

OMX Vilnius indeksas – tai akcijų kainos gražos indeksas, kurį sudaro visos Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialiajame ir Papildomajame sąraše kotiruojamų bendrovių akcijų kainos. Į šį indeksą neįtraukiamos tų bendrovių akcijų kainos, kuriose vienas akcininkas valdo 90% ir daugiau išleistų akcijų. Indeksas atspindi Vilniaus vertybinių popierių rinkos einamąją padėtį ir jos pokyčius.

Dividendai

Pastaraisiais metais AB „Lietuvos dujos“ laikosi nuoseklios dividendų mokėjimo politikos ir dalį uždirbto pelno skiria dividendams išmokėti. Už 2011 m. siūloma mokėti 72,0 mln. Lt dividendų arba 15,3 ct už 1 akciją (už 2010 m. buvo išmokėta 120,0 mln. Lt arba 25,6 ct už 1 akciją).

* Siūloma tvirtinti visuotiniame akcininkų susirinkime.

Sutartys su vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkais

2011 m. AB „Lietuvos dujos“ išleistų vertybinių popierių apskaitos ir su vertybinių popierių apskaita susijusias paslaugas teikė AB FMĮ Finasta. Su minėta bendrove sutartis buvo sudaryta 2003 m. lapkričio 26 d.

AB FMĮ Finasta rekvizitai	
Įmonės kodas	122570630
Licenzijos kategorija	B
Finansų maklerio įmonės licenzijos Nr.	B087 (2003-03-28 išdavė LR Vertybinių popierių komisija su vėlesniais pakeitimais)
Buveinės adresas	Maironio g. 11, Vilnius Lietuva
Telefonas	+370 5 278 6833, +370 5 278 6844, trumpasis 1813
El. paštas	info@finasta.lt
Interneto tinklalapis	www.finasta.lt

Valdymo struktūra

Bendrovė yra vertikalčiai integruota įmonė. Ji savo veikloje vadovaujasi Akcinių bendrovių įstatymu, Vertybinių popierių įstatymu, Bendrovės įstatais ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais. Visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija, akcininkų teisės, jų įgyvendinimas yra apibrėžtos Akcinių bendrovių įstatyme ir Bendrovės įstatuose.

Nuo 2008 m. sausio 1 d. Bendrovėje yra įgyvendintas funkcinis transportavimo ir tiekimo veiklų atskyrimas.

Lietuvos regionuose veikia penki Bendrovės gamtinių dujų skirstymo filialai – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio.

Įstatuose numatyta, kad įstatai gali būti keičiami visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimu, priimtu 2/3 visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujančių akcininkų balsų dauguma.

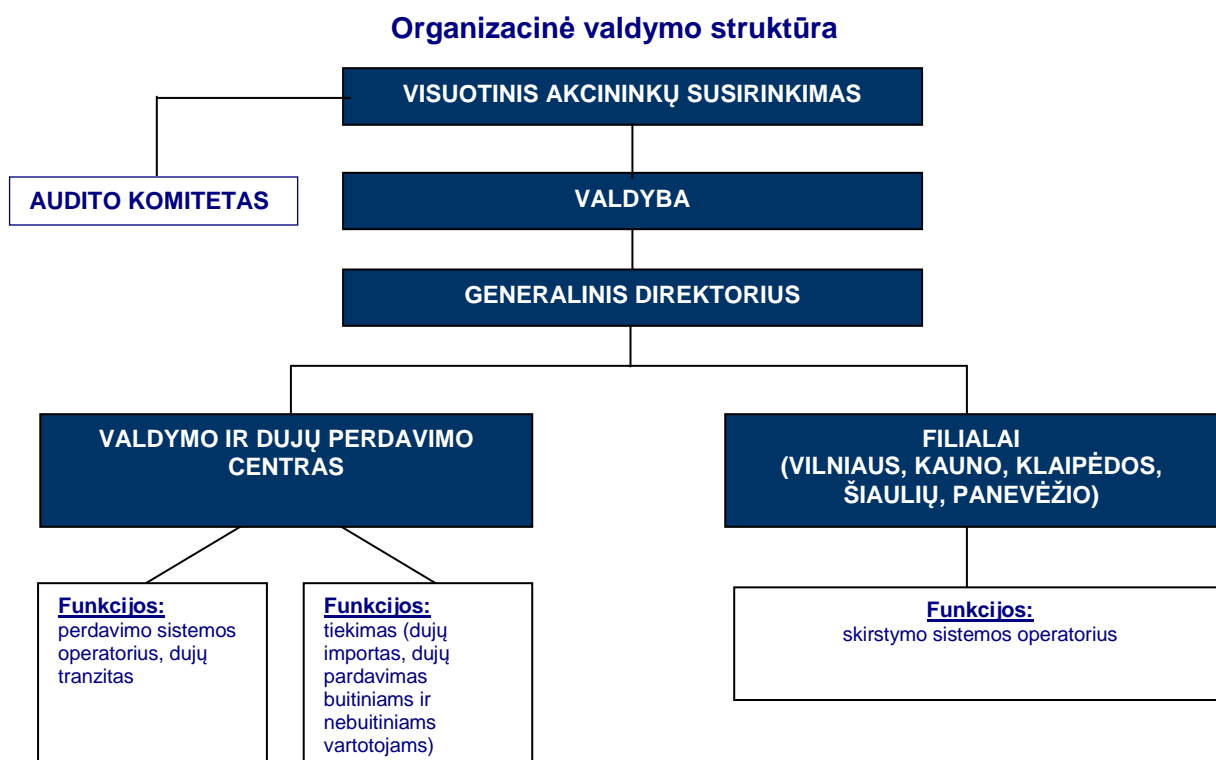
Įstatuose numatyti šie valdymo organai:

- valdyba,
- Bendrovės vadovas – generalinis direktorius.

Įstatuose numatyta, kad Bendrovės valdybą sudaro 5 (penki) nariai, renkami trejų metų laikotarpiui Akcinių bendrovių įstatymo numatyta tvarka. Valdybos nariai renka valdybos

pirmininką. Valdybos pirmininkas ir jo pavaduotojas rotacijos principu renkami dvejų metų laikotarpiui. Valdybos nariai gali būti perrenkami kitai kadencijai. Valdybos narių įgaliojimai bei vadovo veiklos sritys yra apibrėžtos Akcinių bendrovių įstatyme ir Bendrovės įstatuose, išimčių dėl valdybos narių įgaliojimų ir vadovo veiklos sričių, apie kurias reikėtų informuoti papildomai, nėra.

Vadovaujantis Audito įstatymu, nuo 2009 m. Bendrovėje veikia Audito komitetas. Audito komiteto įgaliojimai ir pareigos apibrėžtos šio Bendrovės priežiūros organo sudarymo ir veiklos nuostatuose bei atitinka teisės aktų reikalavimus. Audito komiteto kadencija yra lygi valdybos, pasiūliusios Audito komiteto narius, kadencijai. Pagrindinės Audito komiteto funkcijos – Bendrovės taikomų apskaitos metodų tinkamumo analizė, išorės audito įmonės nepriklausomumo bei audito proceso stebėjimas, vidaus kontrolės, vidaus audito bei rizikos valdymo sistemų veiksmingumo analizė.

Valdybos sudėtis nuo 2010 m. balandžio 23 d. iki 2011 m. balandžio 20 d.

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kadencijos pradžia, pabaiga
Valdybos nariai:			
1.	Dr. Valery Golubev	Valdybos pirmininkas*	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
2.	Dr. Peter Frankenberg	Valdybos pirmininko pavaduotojas*	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
3.	Uwe Fip	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
4.	Kirill Seleznev	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
5.	Romas Švedas	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2013 m. balandis

* Valdybos pirmininkas ir jo pavaduotojas rotacijos principu renkami dvejų metų laikotarpiui.

Valdybos sudėtis nuo 2011 m. balandžio 20 d.

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kadencijos pradžia, pabaiga
Valdybos nariai:			
1.	Dr. Peter Frankenberg	Valdybos pirmininkas*	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
2.	Dr. Valery Golubev	Valdybos pirmininko pavaduotojas*	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
3.	Uwe Fip	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
4.	Kirill Seleznev	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
5.	Romas Švedas**	Valdybos narys	2010 m. balandis – 2011 m. spalio
6.	Kęstutis Žilėnas***	Valdybos narys	2011 m. gruodis – 2013 m. balandis

* Valdybos pirmininkas ir jo pavaduotojas rotacijos principu renkami dvejų metų laikotarpiui.

** Atsistatydino nuo 2011 m. spalio 11 d.

*** Išrinktas nuo 2011 m. gruodžio 9 d.

Valdybos nariams 2011 m. tantjemų išmokėta 540 tūkst. Lt, vidutiniškai vienam valdybos nariui – 108 tūkst. Lt.

Audito komiteto kadencijos pradžios ir pabaigos duomenys

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Darbovietė	Kadencijos pradžia, pabaiga
Audito komitetas:				
1.	Juozas Kabašinskas	Nepriklausomas narys	UAB „JK GĖRIMŲ NAMAI“, UAB „JKP Namai“, J.Kabašinsko konsultacinė firma	2010 m. balandis – 2013 m. balandis
2.	Agnė Žičiūtė	Narė	AB „Lietuvos dujos“	2010 m. balandis – 2013 m. balandis

Administracijos vadovybės kadencijos pradžios ir pabaigos duomenys

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Kadencijos pradžia, pabaiga
Administracijos vadovybė:			
1.	Viktoras Valentukevičius	Generalinis direktorius	Nuo 2002 m. birželio 28 d. 2010 m. balandis – 2013 m. balandis*
2.	Dr. Joachim Hockertz	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – komercijos direktorius	Nuo 2002 m. liepos 1 d.
3.	Jonas Janiulionis	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – technikos direktorius	Nuo 2002 m. rugsėjo 13 d.
4.	Vladimir Obukhov	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – dujų pirkimo direktorius	Nuo 2004 m. gegužės 3 d.
5.	Giedrė Glinskienė	Generalinio direktoriaus pavaduotoja – vyriausioji finansininkė	(2004 m. sausio 1 d. – 2008 m. sausio 1 d. – vyriausioji finansininkė) Nuo 2008 m. sausio 1 d.

* Ji paskyrusios valdybos kadencijos laikotarpiui

Bendrovės administracijos vadovybei 2011 m. išmokos sudarė 2.380,8 tūkst. Lt, vidutiniškai vienam administracijos vadovybės darbuotojui – 476,2 tūkst. Lt.

Valdymo organų narių dalyvavimas įstatiniame kapitale

Vardas, pavardė	Pareigos	Dalyvavimas emitento kapitale	
		Turima įstatinio kapitalo dalis, %	Turima balsų dalis, %
Valdyba (2011 m. gruodžio 31 d. duomenys)			
Dr. Peter Frankenberg	Valdybos pirmininkas	–	–
Dr. Valery Golubev	Valdybos pirmininko pavaduotojas	–	–
Uwe Fip	Valdybos narys	–	–
Kirill Seleznev	Valdybos narys	–	–
Romas Švedas*	Valdybos narys	–	–
Kęstutis Žilėnas**	Valdybos narys	–	–
Audito komitetas (2011 m. gruodžio 31 d. duomenys)			
Juozas Kabašinskas	Nepriklausomas narys	–	–
Agnė Žičiūtė	Narė	0,000	0,000
Administracijos vadovybė (2011 m. gruodžio 31 d. duomenys)			
Viktoras Valentukevičius	Bendrovės vadovas – generalinis direktorius	0,013	0,013
Dr. Joachim Hockertz	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – komercijos direktorius	–	–
Jonas Janiulionis	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – technikos direktorius	0,001	0,001
Vladimir Obukhov	Generalinio direktoriaus pavaduotojas – dujų pirkimo direktorius	–	–
Giedrė Glinskienė	Generalinio direktoriaus pavaduotoja – vyriausioji finansininkė	–	–

* Atsistatydino nuo 2011 m. spalio 11 d.

** Išrinktas nuo 2011 m. gruodžio 9 d.

Dukterinė įmonė

AB „Lietuvos dujos“ valdo vieną 100% priklausančią dukterinę bendrovę – UAB „Palangos perlas“. Pagrindinės šios įmonės veiklos sritys: viešbučių ir kitos apgyvendinimo bei maitinimo paslaugos, seminarų ir konferencijų organizavimas.

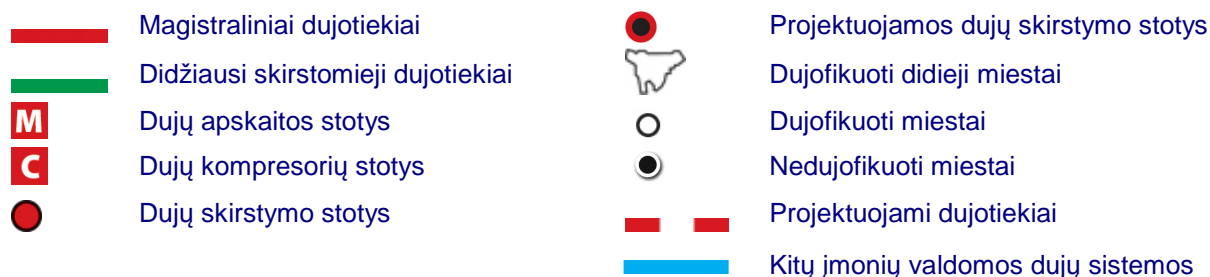
Pagrindiniai dukterinės bendrovės duomenys	
Teisinė – organizacinė forma (įmonės rūšis)	uždaroji akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir vieta	1998 m. sausio 19 d., VĮ Registrų centras
Įmonės kodas	152681177
Buveinės adresas	Gintaro g. 36, Palanga, Lietuva
Telefonas	+370 460 52441
Faksas	+370 460 48250
El. paštas	info@zydrojiliepsna.lt
Interneto tinklalapis	www.zydrojiliepsna.lt

UAB „Palangos perlas“ įstatinis kapitalas per 2011 m. nepakito, jį sudaro 9.703.763 paprastosios vardinės 1 Lt nominaliosios vertės akcijos. Per 2011 m. įmonė patyrė 0,2 mln. Lt nuostolį (2010 m. patikslintas nuostolis – 1,5 mln. Lt). Vidutinis darbuotojų skaičius 2011 m. sudarė 23 (2010 m. – 23).

Susijusių šalių sandoriai

Informacija yra pateikta 2011 m. konsoliduotosiose ir Bendrovės finansinėse ataskaitose.

Bendrovės gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sistema

Pagrindinė Bendrovės vykdoma veikla:

- **gamtinių dujų perdavimas** – gamtinių dujų transportavimas, išskyrus tiekimą, sistema, kurią daugiausia sudaro aukšto slėgio vamzdynai, išskyrus gavybos tinklą ir aukšto slėgio vamzdynų dalį, daugiausiai naudojamą paskirstyti gamtines dujas vietoje, siekiant pristatyti jas gamtinių dujų vartotojams.

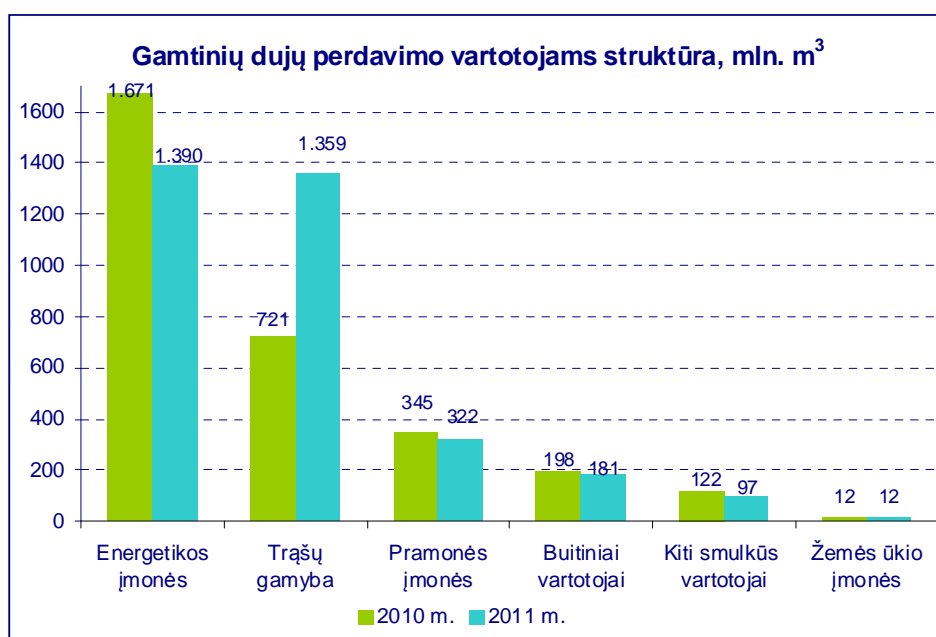
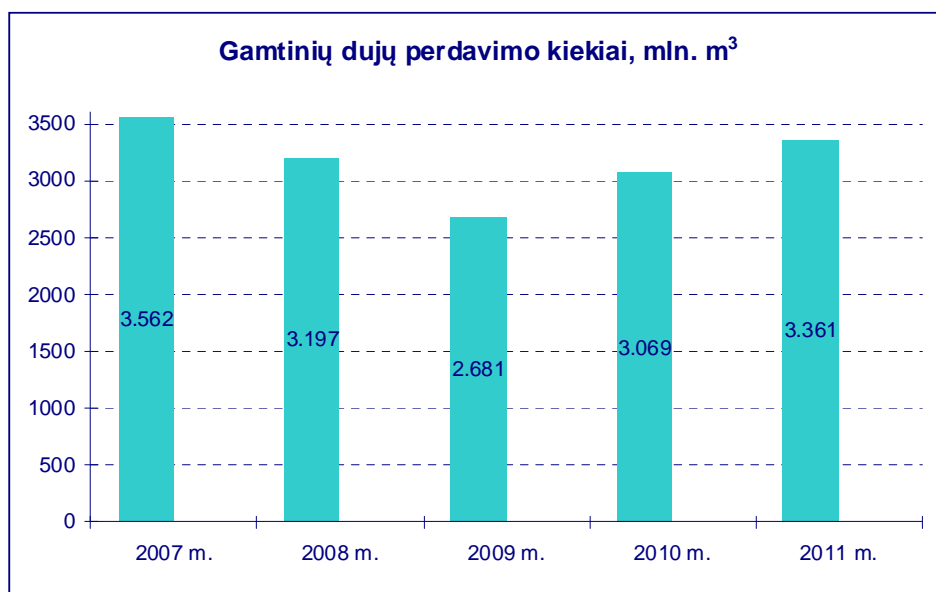
- **gamtinių dujų skirstymas** – gamtinių dujų transportavimas skirstomuoju dujotiekiu, siekiant jas pristatyti gamtinių dujų vartotojams, išskyrus tiekimą.

- **gamtinių dujų tiekimas** – dujų pardavimas ir (ar) perpardavimas vartotojams bei jų tiekimas į gamtinių dujų sistemą.

Magistraliniai dujotiekiai	Skirstomieji dujotiekiai	Dujų skirstymo stotys	Dujų apskaitos stotys	Dujų kompresorių stotys
1,9 tūkst. km	8,1 tūkst. km	65	3	2

GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMAS

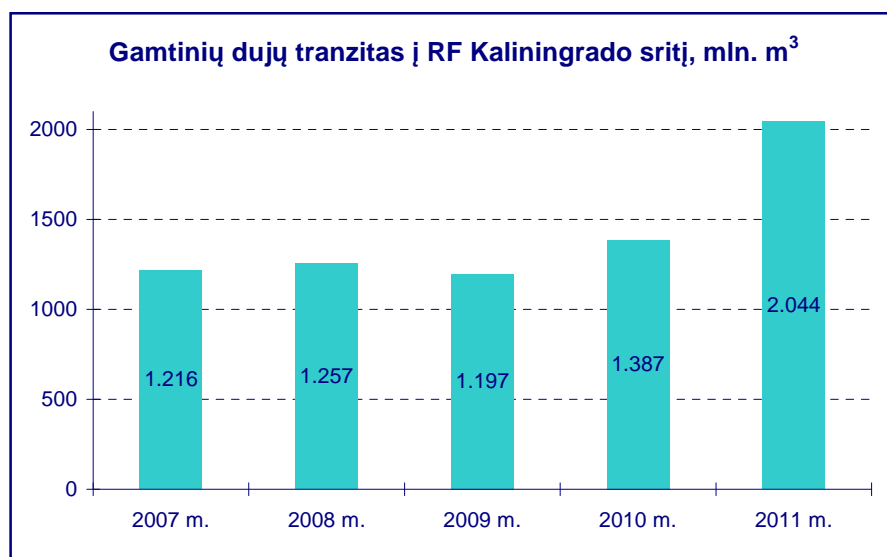
2011 m. gamtinių dujų perdavimo sistema Lietuvos vartotojams transportuota 3.360,9 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginti su 2010 m., perduotas gamtinių dujų kiekis padidėjo 9,5%. Perduoto dujų kiekio didėjimą lėmė AB „Achema“ trašų gamybai suvartoti didesni dujų kiekiai.

Tranzitas

Tranzitu į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį 2011 m. transportuota 2.043,6 mln. m³ gamtinių dujų. Palyginti su 2010 m., tranzito apimtys išaugo 47,3%.

Tranzito veiklos turtas ir sąnaudos, vadovaujantis teisės aktais, nuo reguliuojamos perdavimo veiklos atskirti nuo 2005 m. Tranzito veikla neįtakoja gamtinių dujų perdavimo kainų Lietuvos vartotojams.

Investicijos į perdavimo sistemą

2011 m. į naujų dujų perdavimo sistemų statybą ir plėtrą investuota 0,2 mln. Lt, 2010 m. šios investicijos buvo 121,1 mln. Lt. 2010 m. didžiausią investicijų dalį (120,8 mln. Lt) sudarė investicijos į Jauniūnų dujų kompresorių stoties statybą.

Investicijos į perdavimo sistemos rekonstrukciją siekia 29,4 mln. Lt, 2010 m. – 27,7 mln. Lt.

Siekiant skatinti Baltijos šalių vidaus dujų rinkų plėtrą, didinti dujų jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pralaidumą, 2009 m. ketvirtąjį ketvirtį pradėtas vykdyti bendras Lietuvos ir Latvijos projektas, kurio įgyvendinimui patvirtintas 50% ES finansavimas. Projektą planuojama užbaigti 2013 m. Siekiant padidinti perdavimo sistemos patikimumą ir saugumą, panaudojant ES lėšas buvo atlikti šie pagrindiniai darbai:

- Ukmergės, Gegužinės ir Pasvalio dujų skirstymo stočių bei Kiemėnų dujų apskaitos stoties prijungimas prie antrųjų dujotiekių gijų;
- dujotiekyje Ivacevičiai-Vilnius-Ryga pakeisti 7 čiaupų mazgai;
- pradėta rekonstruoti katodinės apsaugos sistema;
- Panevėžio dujų kompresorių stotyje buvo tęsiami dujų kompresorių oro padavimo sistemos modernizavimo darbai, technologinių parametrų kontrolės sistemos ir uždarymo įtaisų technologinių čiaupų aikštelėje modernizavimo darbai.

Bendrovė taip pat vykdė kitus pagrindinius darbus:

- buvo tęsiama dujų skirstymo stočių rekonstrukcija pagal numatytą planą. 2011 m. rekonstruotos Elektrėnų, Pajiešmenų DSS ir pradėtos rekonstruoti Girininkų, Alksnupių bei Raguvos DSS. Šiuo metu iš 65 dujų skirstymo stočių 55 stotys yra naujos arba iš esmės atnaujintos;
- įrengtos 3 čiaupų nuotolinio valdymo priemonės (SCADA);
- įsigyta dujotiekių pritaikymo vidaus diagnostikai reikalinga pagrindinė įranga bei medžiagos;
- atlikti dujotiekio Vilnius-Kaliningradas vamzdyno pritaikymo vidaus diagnostikai darbai;
- atlikti numatyti dujotiekių katodinės apsaugos sistemos įrenginių rekonstrukcijos darbai;
- atlikti telemetrijos, SCADA ir ryšių sistemų bei matavimo priemonių atnaujinimo darbai.

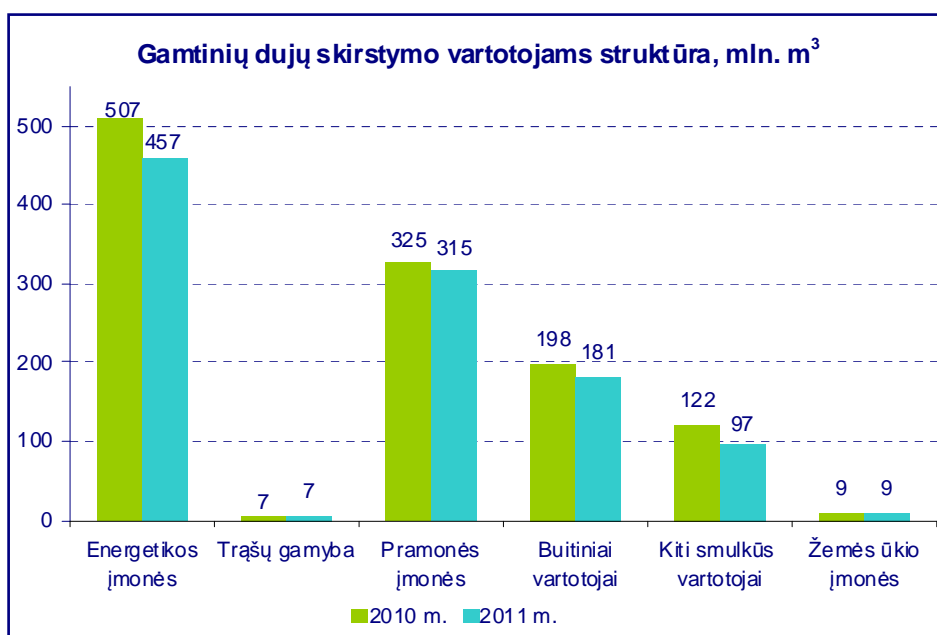
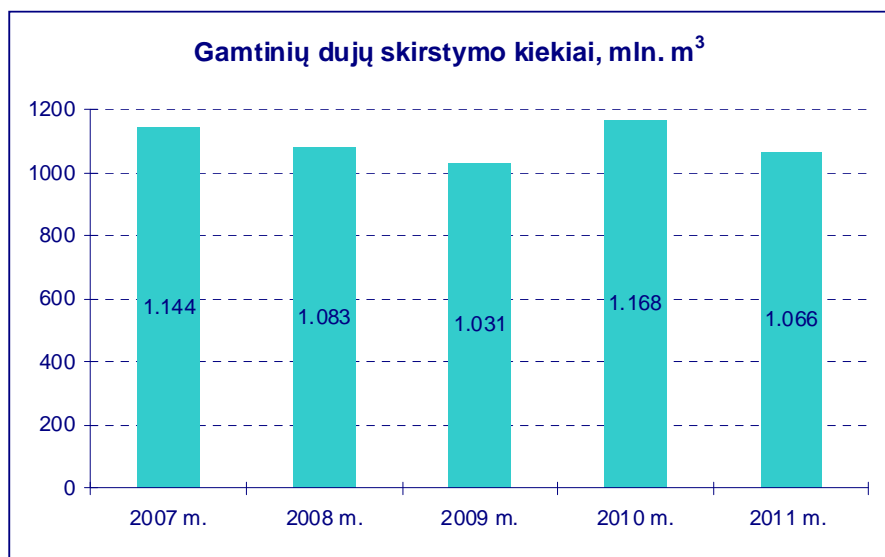
Perdavimo sistemos eksploatavimas

Siekiant užtikrinti magistralinių dujotiekių darbo patikimumą, efektyvumą ir saugumą, buvo vykdomi suplanuoti remonto bei techninės priežiūros darbai magistralinių dujotiekių saugumui ir patikimumui užtikrinti.

Kartu su AS „Latvijas Gaze“ atlikti dujotiekių Ryga-Panevėžys ir Panevėžys-Vilnius valymo ir vidaus diagnostikos darbai. Nustatyti pavojingi defektai operatyviai pašalinti atlikus dujotiekių avarinius - atstatomuosius remonto darbus.

GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMAS

2011 m. Bendrovė skirstomaisiais dujotiekiais transportavo 1.066,1 mln. m³ gamtinių dujų – 8,7% mažiau negu 2010 m.

Investicijos į skirstymo sistemą

2011 m. į naujų dujų skirstymo sistemų statybą investuota 12,2 mln. Lt, 2010 m. – 8,3 mln. Lt, pastatyta 60,6 km skirstomųjų dujotiekių. Iš viso 2011 m. buvo prijungta 1,9 tūkst. (2010 m. – 1,5 tūkst.) naujų vartotojų.

2011 m. investicijos į skirstymo sistemos rekonstrukciją sudarė 7,7 mln. Lt, 2010 m. buvo investuota 6,7 mln. Lt. Daugiausia investuota (3,1 mln. Lt) į vamzdynų rekonstrukciją, rekonstruota 7,6 km dujotiekių, iš jų 1,1 km įveriant polietileninius dujotiekius į plieninius.

Dujų reguliavimo punktų rekonstrukcijai panaudota 2,4 mln. Lt. Technologinė įranga atnaujinta 9 stacionariuose, 15 spintinių dujų reguliavimo punktų, o 17 stacionarių dujų reguliavimo punktų pakeisti į spintinius.

Taip pat buvo atliekami apsaugos nuo korozijos, telemetrijos, SCADA ir ryšių sistemų įrengimo bei matavimo priemonių atnaujinimo darbai, kuriems panaudota apie 2,2 mln. Lt.

Pagal 2011 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu patvirtintą tvarką buvo tęsiamas vietinių gamtinių dujų bendrojo naudojimo sistemų, priklausančių kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, išpirkimas. Išpirkta 16 gamtinių dujų bendrojo naudojimo sistemų, kurių bendras ilgis 17,5 km. Jau yra išpirkta 362,8 km dujotiekių.

Skirstymo sistemos eksploatavimas

Bendrovė eksploatuoja 8,1 tūkst. km skirstomųjų dujotiekių. Bendrovė, vadovaudamasi teisės aktų reikalavimais ir vykdydama dujų skirstymo sistemos operatoriaus funkcijas, užtikrina tinkamą dujų sistemų techninę priežiūrą ir teikiamų skirstymo paslaugų kokybę.

Techninės priežiūros metu rasti trūkumai šalinami nedelsiant arba įtraukiami į formuojamą dujų skirstymo sistemų remonto programą, kuria vadovaujantis tvarkoma dujų sistema.

Remiantis sukauptais techniniais duomenimis bei įrenginių būklės vertinimo kriterijais, nustatomi didžiausią riziką keliančių skirstymo sistemos elementai, vykdomas jų remontas ir keitimas pagal sudarytą remonto programą.

2011 m. Bendrovė, skyrė didelį dėmesį modernesnės įrangos ir priemonių, naudojamų skirstymo sistemų eksploatavimo procesuose, įsigijimui ir darbuotojų profesiniam pasiruošimui darbi su jais. 2011 m. Bendrovė užtikrino saugų ir patikimą skirstymo sistemos darbą.

GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS

2011 m. LD gamtines dujas pirko iš OAO „Gazprom“ pagal ilgalaikę (iki 2015 m.) gamtinių dujų tiekimo sutartį.

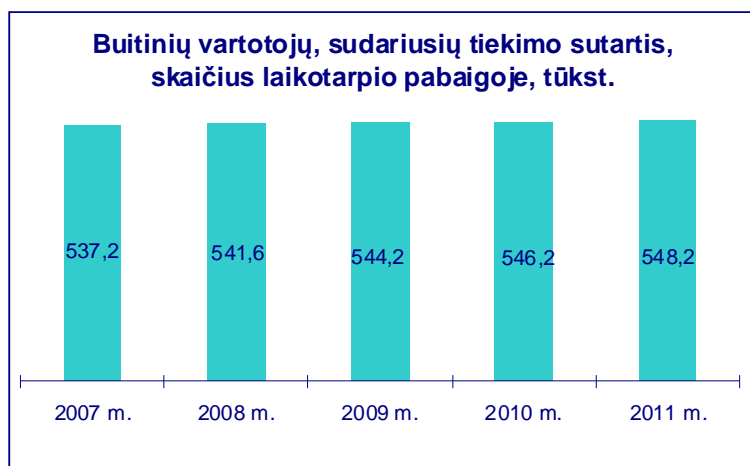
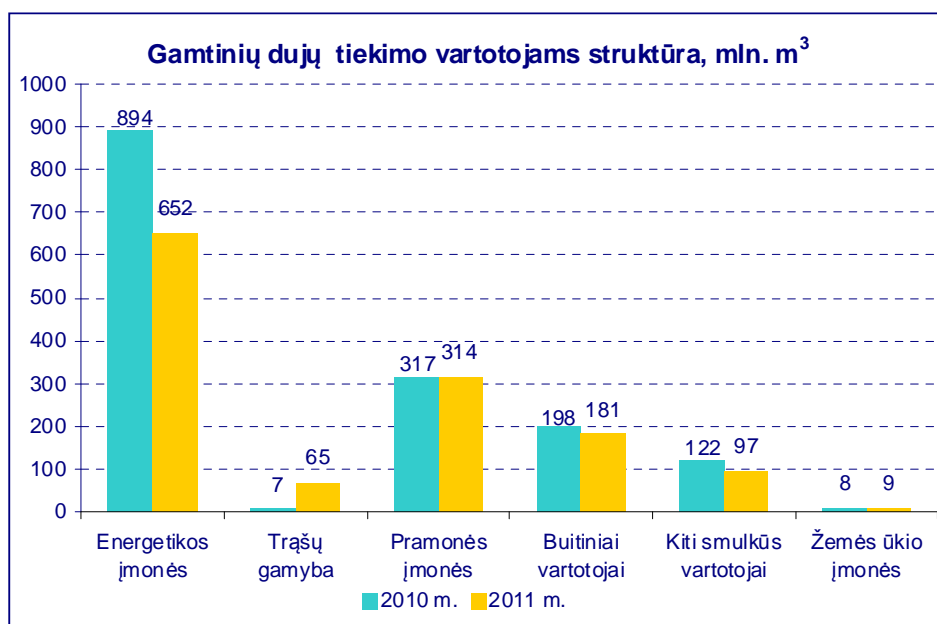
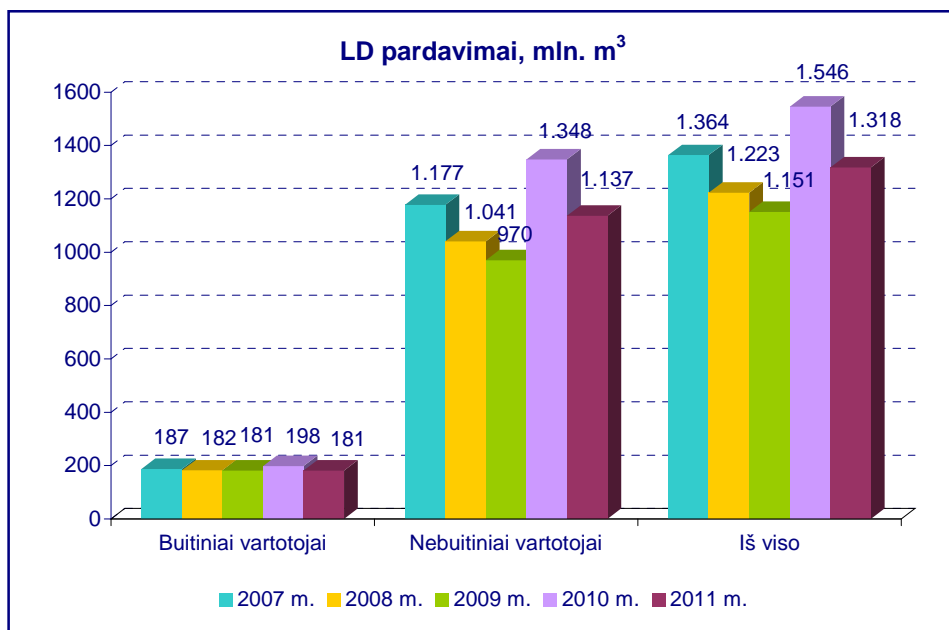
Bendrovė, vykdydama LR Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 163 „Dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ reikalavimus, Inčiuakalnio požeminėje dujų saugykloje (Latvijos Respublika) nuo 2008 m. saugo teisės aktais nustatytą gamtinių dujų kiekį buitiniams vartotojams. Šis sukauptas dujų kiekis avarijų ar ekstremalių situacijų atveju 2011 m. būtų užtikrinęs nepertraukiamą dujų tiekimą buitiniams vartotojams ne mažiau kaip 40 dienų.

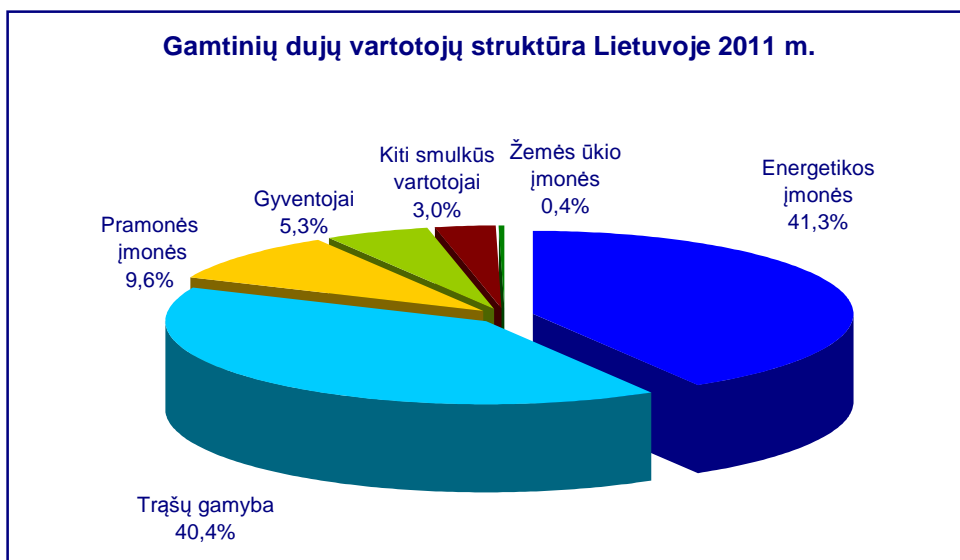
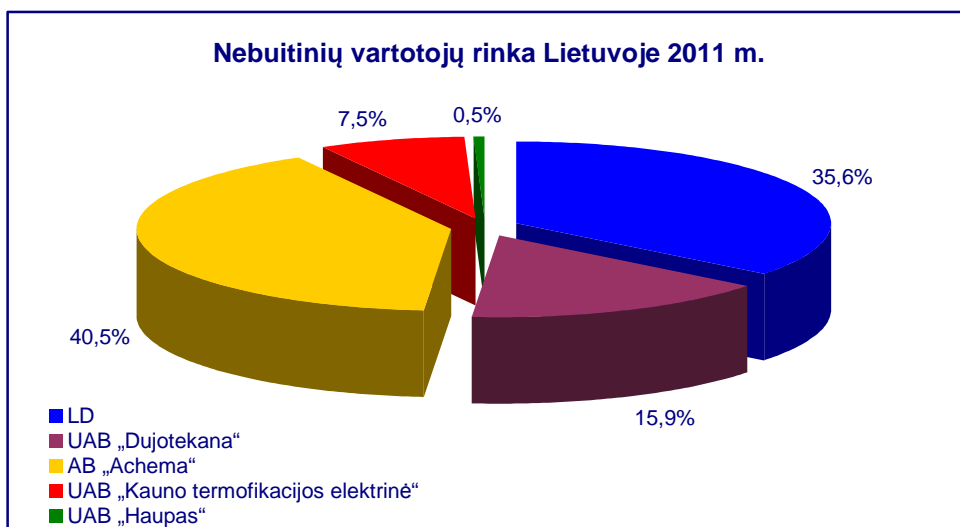
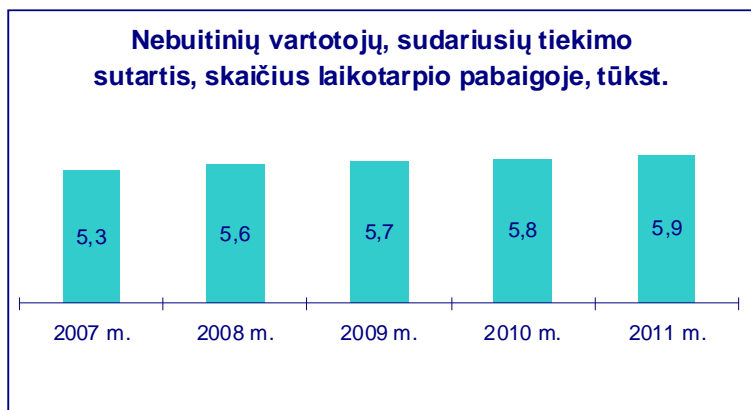
Vartotojai

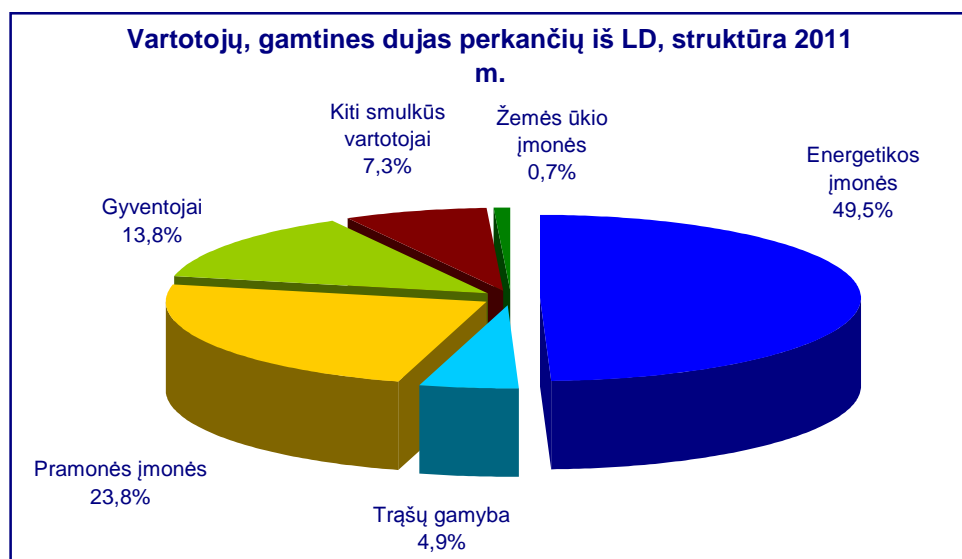
Gamtinių dujų vartotojai skirstomi į buitinius (fiziniai asmenys, perkantys dujas asmeniniams, savo šeimos ar namų ūkio poreikiams) ir nebutinius. Nuo 2007 m. liepos 1 d. visi gamtinių dujų vartotojai tapo laisvaisiais vartotojais ir turi teisę laisvai pasirinkti tiekimo įmonę, tačiau beveik 100% buitinių vartotojų tiekėju yra pasirinkę LD. Nebutinių vartotojų rinkoje LD užimama dalis sudarė 35,6%.

2011 m. LD patiekė vartotojams 1.317,8 mln. m³ gamtinių dujų, arba 14,8% mažiau nei 2010 m., kai patiekta 1.546,0 mln. m³ gamtinių dujų. 2011 m. Lietuvos energija, AB ženkliai mažiau (44,3%) suvartojo gamtinių dujų elektros energijos gamybai. Nebutiniams vartotojams patiekta 1.136,5 mln. m³, buitiniams vartotojams – 181,3 mln. m³ gamtinių dujų.

2011 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Bendrovė pardavė gamtines dujas 554 tūkst. nebutinių ir buitinių vartotojų.

Klientų aptarnavimas

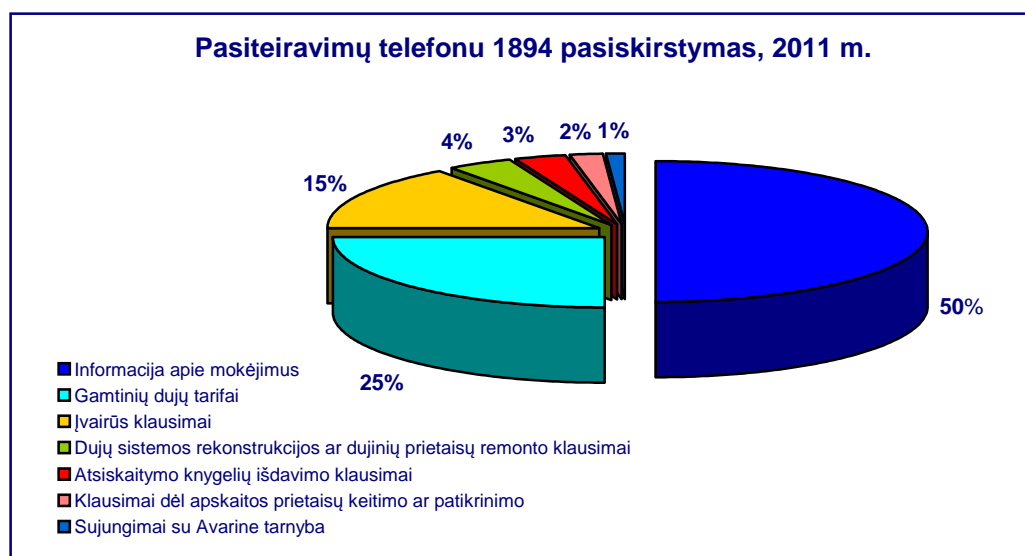
Tobulinant Bendrovės klientų aptarnavimo procesus, 2011 m. Bendrovėje buvo tęsiami ir pradėti nauji darbai klientų aptarnavimo srityje:

- 2011 m. pagrindiniai AB „Lietuvos dujos“ tikslai buvo klientų aptarnavimo kokybės ir klientų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis didinimas. Bendrovės darbuotojai aptarnavo klientus visoje Lietuvoje beveik 570 tūkst. kartų.
- Vykdamas tęstinę darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programą, 2011 m. ir toliau buvo vykdomi klientų aptarnavimo mokymai darbuotojams, tiesiogiai aptarnaujantiems klientus.
- Klientų patogumui 2011 m. Bendrovė pasirašė sutartis dėl įmokų už gamtines dujas surinkimo su naujais partneriais – UAB „Kauno spauda“, UAB „Mažeikių butų ūkis“ ir UAB „Sollo“. Pastarasis partneris suteikia galimybę už dujas atsiskaityti PC MAXIMA kasose. Šiuo metu AB „Lietuvos dujos“ yra sudarę sutartis su 23 skirtingais įmokų surinkimo paslaugą teikiančiais partneriais.
- 2011 m. rudenį antrus metus iš eilės buvo vykdoma akcija „Įvertink mūsų aptarnavimą“. Pagrindinis akcijos tikslas – įvertinti Bendrovės klientų aptarnavimo kokybę ir klientų pasitenkinimą aptarnavimu bei paklausti klientų nuomonės ką aptarnavimo procesuose galima būtų pagerinti bei pasiūlyti naujo. Gauti rezultatai parodė, kad vartotojai, kaip ir praėjusiais metais Bendrovės aptarnavimą vertina aukštais balais – tokią nuomonę išreiškė didžioji dalis respondentų (daugiau kaip 93% visų apklaustųjų). Klientai aptarnavimo kokybę 2011 m. vertino šiek tiek geriau nei 2010 m.
- 2011 m. Bendrovėje pradėtas pilotinis projektas, kurio tikslas įdiegti nuotolinio rodmenų nuskaitymo prietaisus daliai buitinių klientų, šį projektą planuojama užbaigti 2012 m.
- Daugiau kaip 80% Bendrovės nebutinių vartotojų 2011 m. naudojo galimybę sąskaitas gauti elektroniniu būdu, naudojantis sistema „E-Pay“.
- Per 2011 m. buvo prijungta 1,9 tūkst. naujų gamtinių dujų vartotojų.

Aptarnavimas telefonu 1894

- 2011 m. klientų aptarnavimo telefonu 1894 Bendrovės klientai kreipėsi daugiau kaip 150 tūkst. kartų.

- Pirmo kontakto metu visa reikalinga informacija buvo suteikta net 96% visų besikreipusiųjų telefonu 1894. Likusiai daliai klientų informacija buvo suteikta arba tą pačią arba artimiausią darbo dieną perduodant kliento paklausimą atitinkamą sritį kuruojantiems Bendrovės specialistams.
- Automatinė balso sistema buitiniams klientams leidžia sužinoti savo mokėjimų balansą bei dujų tarifus telefonu 1894 visą parą. Per 2011 m. automatinė sistema pasinaudojo daugiau kaip 34 tūkst. klientų. Naudojimas šia sistema ypatingai suaktyvėja tarifų keitimosi laikotarpiais.
- Bendrovėje įdiegus galimybę informuoti buitinius klientus trumposiomis SMS žinutėmis apie dujų tarifų pasikeitimus, mokėjimų netikslumus ir kitą svarbią informaciją, išsiunčiamų žinučių kiekiai nuosekliai didėja. Kiekvieno gamtinių dujų tarifų pasikeitimo metu, klientams išsiunčiama iki 350 tūkst. trumpųjų SMS žinučių, o 2011 m. buvo išsiųsta 30% daugiau, nei 2010 m. Klientai aktyviai atnaujina kontaktinius duomenis ir vertina šią paslaugą, kaip patogų būdą sužinoti aktualią informaciją, o Bendrovei tai efektyvus bei ekonomišką klientų informavimo būdas.
- Vidutinis laukimo laikas paskambinus telefonu 1894, kol atsiliepė vadybininkas, 2011 m. buvo 14 sekundžių.
- Didžioji dalis klientų, 2011 m. skambinusių į Bendrovės Skambučių centrą klientų informavimo telefonu 1894, teiravosi informacijos apie mokėjimus ir gamtinių dujų tarifus. Detalesnė informacija pateikiame grafike.

Klientų aptarnavimas padaliniuose

- 2011 m. Bendrovės padaliniuose atsiskaitymų ir sutarčių sudarymo klausimais klientai apsilankė daugiau kaip 111 tūkst. kartų.
- Per 2011 m. buvo pateikta 22% daugiau paraiškų dėl galimybės įsivesti gamtines dujas, lyginant su 2010 metais.

Aptarnavimas atvykus pas klientą

- 2011 m. Bendrovės darbuotojai lankėsi pas klientus daugiau kaip 308 tūkst. kartų. Didžioji dalis – 296 tūkst. apsilankymų buvo planiniai apskaitos prietaisų patikrinimai, likę daugiau kaip 12 tūkst. apsilankymų – techninių paslaugų suteikimas ir vartotojų sistemų gedimų pagal gamtinių dujų vartotojų iškvietus šalinimas.

- Nuo 2011 m. AB „Lietuvos dujos“, daug gamtinių dujų sunaudojančių arba naujai dujofikuotų individualių gyvenamųjų namų savininkams, termovizorių pagalba pagal galimybes padeda nustatyti vietas, kur galimi didžiausi šilumos nuostoliai.
- 2011 m. Bendrovės Centrinė kalibravimų ir bandymo laboratorija akreditavosi naujoje veikloje – sudaryta galimybė gamtinių dujų vartotojams atlikti gamtinių dujų kokybės nustatymo paslaugą paimant dujų mėginį jų namuose.

APLINKOS APSAUGA

Siekdama efektyviausiu būdu mažinti bendrą AB „Lietuvos dujos“ poveikį aplinkai, Bendrovė pastangas telkia tose srityse, kur poveikis didžiausias, ir veiksmai leidžia pasiekti geriausių rezultatų. Remiantis šiais principais kiekvienais metais Bendrovėje atliekami sistemingi ir išsamūs aplinkosauginiai auditai, nustatomi aplinkos apsaugos tikslai ir formuojami gerinimo uždaviniai, kurie integruojami į bendruosius Bendrovės veiklos tikslus.

Siekiant efektyvesnio išteklių panaudojimo 2011 m. buvo rekonstruotos 2 dujų skirstymo stotys (Elektrėnų ir Pajiešmenų). Pabradės ir Anykščių dujų skirstymo stotyse sumontuoti efektyvesni, mažiau kuro naudojantys šildymo katilai, o Girininkų dujų skirstymo stotyje pakeista odorizacijos sistema.

2011 m. Panevėžio dujų kompresorių stotis veikė žymiai trumpiau negu 2010 m., todėl ir į atmosferą išleisti teršalai ženkliai sumažėjo. Tarša priklauso nuo agregatų darbo laiko, jų apkrovimo, paleidimų skaičiaus ir kitų faktorių.

Teršalas (tonomis)	2011 m.	2010 m.
CO	17,6	26,7
NO _x	8,89	12,0

Dėl dujų sistemos eksploatavimo specifikos ir darbų saugos reikalavimų vykdant darbus, nedidelė dalis gamtinių dujų iš sistemos patenka į atmosferą. Bendrovė, vykdydama savo veiklą, diegia priemones, kad šie kiekiai būtų minimalūs.

Apskaityti į aplinką išleisti gamtinių dujų kiekiai (mln. m ³)	
2011 m.	2010 m.
10,8	14,0

Bendrovėje nuolat vykdoma stacionarių taršos šaltinių į aplinką išmetamų/išleidžiamų teršalų stebėseną ir matavimai.

2011 m. Bendrovė atliko prieš keletą metų diegtos Aplinkos apsaugos vadybos sistemos sertifikacinį auditą, kurio metu nustatyta, kad įmonės Aplinkos apsaugos vadybos sistema parengta ir įdiegta pagal ISO 14001:2004 standarto reikalavimus.

2011 m. ketvirtus metus iš eilės vyko Bendrovės organizuojama talka Kuršių nerijoje. Bendradarbiaujant kartu su Kuršių nerijos nacionaliniu parku organizuoti apsauginio kopagūbrio tvirtinimo darbai. Šiemet LD darbuotojai ir jų šeimų nariai paruoštomis šakomis klojo vėjų per žiemą kopose išmuštas duobes, rinko šiukšles pajūryje.

DARBUOTOJAI

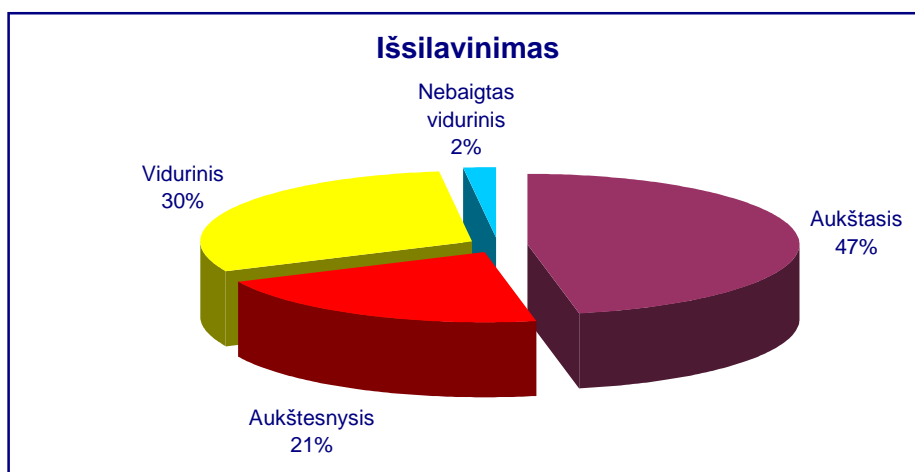
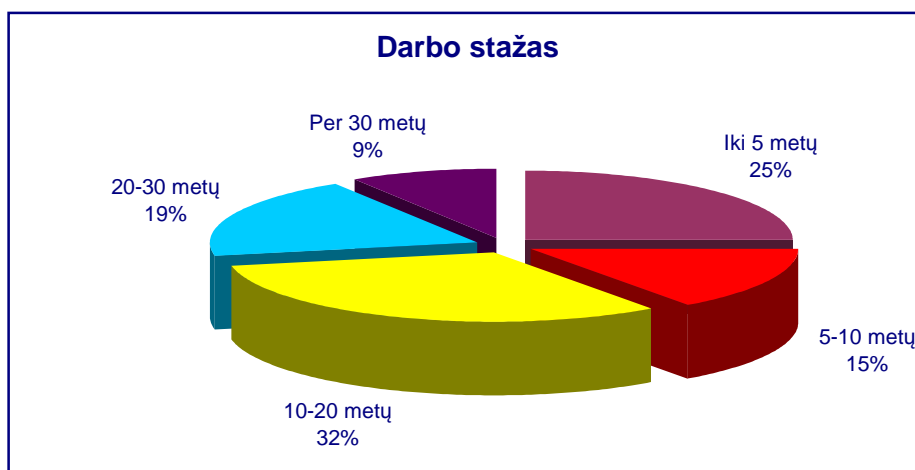
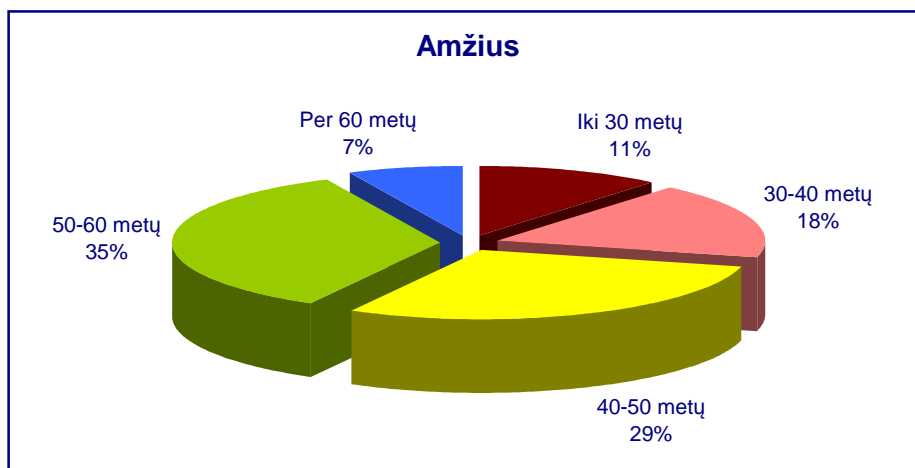
Vidutinis sąrašinis Grupės darbuotojų skaičius

Metai	Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius	Pokytis, palyginti su ankstesniais metais
2010 m.	1.750	-2,1 %*
2011 m.	1.719	-1,8 %**

* Palyginti su 2009 m.

** Palyginti su 2010 m.

Grupės darbuotojų vidutinis amžius buvo 45,0 metai (2010 m. – 44,5 metai), vidutinis darbo stažas – 16,0 metų (2010 m. – 16,0 metų).

Grupės vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes, Lt

Darbuotojai	Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius, 2010 m.	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, Lt
Vadovaujantysis personalas	136	8.162
Specialistai	997	3.305
Darbininkai	617	2.583
Iš viso:	1.750	3.428

Darbuotojai	Vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius, 2011 m.	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, Lt
Vadovaujantysis personalas	136	8.326
Specialistai	982	3.367
Darbininkai	601	2.606
Iš viso:	1.719	3.493

Siekiant efektyviau valdyti Bendrovės žmogiškuosius išteklius, 2011 m. toliau buvo tobulinami Bendrovės valdymo procesai, optimizuojamas darbuotojų skaičius.

Siekiant efektyviau įgyvendinti Bendrovės strategiją, pagrindinius tikslus, gerinti darbuotojų motyvaciją bei karjeros planavimą, Bendrovėje įdiegta darbuotojų veiklos valdymo sistema, kuri nuolat tobulinama. Vykdam darbuotojų atranką Bendrovėje vadovujamasi patvirtintomis Darbuotojų atrankos procedūromis ir Naujų darbuotojų adaptacijos aprašu.

Ypatingas dėmesys skiriamas tinkamoms darbuotojų darbo sąlygoms sudaryti, užtikrinti rinkos sąlygas atitinkantį darbo užmokestį ir socialines garantijas. LD filialuose veikia profesinių sąjungų padaliniai, susivieniję į Lietuvos dujininkų profesinių sąjungų asociaciją. 2011 m. Bendrovės administracija ir profesinių sąjungų atstovai glaudžiai bendradarbiavo, sprenddami aktualius darbuotojų socialinius, kultūros, sveikatingumo ir kitus klausimus, vyko reguliarius vadovų ir profesinių sąjungų atstovų susitikimai. Bendrovėje 2006 m. gruodžio 6 d. pasirašyta Kolektyvinės sutarties redakcija (su vėlesniais pakeitimais), kurios galiojimas pratęstas iki 2012 m. gegužės 28 d. Darbo sutartyse ir kolektyvinėje sutartyje nėra nustatyta ypatingų teisių ir pareigų, taikomų Bendrovės darbuotojams – nustatytos įprastai praktikoje taikomos teisės ir pareigos.

Didelis dėmesys buvo skiriamas darbuotojų mokymams ir kvalifikacijos kėlimui. Bendruosiuose mokymuose dalyvavo 764 darbuotojai, profesiniuose ir techniniuose mokymuose – 1131 darbuotojas, kituose privalomuose mokymuose – 767 darbuotojai. Iš viso per ataskaitinius metus kvalifikaciją kėlė 97% darbuotojų. Jie gilino žinias klientų aptarnavimo, skolų valdymo, finansų, darbo teisės, verslo valdymo sistemų, žmogiškųjų išteklių, vadovavimo srityse, tobulino specialiąsias kompetencijas. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas profesinių praktinių įgūdžių tobulinimui. Personalo skyriaus Kvalifikacijos kėlimo centro Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos skyriuose baigtos įrengti praktinio mokymo klasės. 2011 m., kaip ir kasmet, buvo organizuojami šaltkalvių ir suvirintojų profesinio meistriškumo konkursai. Suvirintojų konkurse pirmą kartą dalyvavo AS „Latvijas gaze“ specialistai.

LD bendradarbiavo su Vilniaus Gedimino technikos universitetu, Kauno technologijos universitetu, kitomis šalies aukštosiomis mokyklomis, dalyvavo jų organizuojamuose „Karjeros dienų“ renginiuose. Kaip ir ankstesniais metais aukštųjų mokyklų studentams buvo sudaromos galimybės atlikti profesinę praktiką.

LD iš dalies finansavo 22 darbuotojų studijas bakalauro ir magistro laipsniui įsigyti šalies universitetuose.

PRIKLAUSYMAS ASOCIJUOTOMS STRUKTŪROMS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Bendrovė yra šių organizacijų narė:

- Lietuvos dujų asociacija (www.dua.lt) – pagrindinių Lietuvos dujų sektoriaus ekonomine ir technine pažanga suinteresuotų juridinių asmenų savanoriškas susivienijimas, jungiantis stambiausias gamtinių dujų tiekimo, perdavimo, paskirstymo įmones, suslėgtomis gamtinėmis dujomis užsiimančią bendrovę UAB „SG dujos“, su gamtinių dujų veikla susijusias asocijuotas nares – asociaciją „Lietuvos dujotiekio statyba“, kuri vienija 16 pagrindinių bendrovių, atliekančių dujotiekio statybos darbus, mokslo įstaigas. LD generalinis direktorius Viktoras Valentukevičius šios asociacijos prezidentas nuo 2008 m. birželio 16 d.

- Asociacija „Eurogas“ (www.eurogas.org). Tai nevyriausybinė nepelno organizacija, jungianti Europos dujų kompanijas ir skatinanti jų bendradarbiavimą, taip pat sprendžianti Europos valstybių ir ES energetikos struktūrų klausimus, susijusius su dujų verslu, ir formuojanti viešąją nuomonę. LD jos narė nuo 2009 m. sausio 1 d.
- Baltijos jūros regiono magistralinių dujotiekių bendrovių asociacija „Baltic Gas“ (www.balticgas.org). „Baltic Gas“ – Baltijos jūros regiono bendrovių asociacija, Baltijos regione propaguojanti gamtines dujas, siekianti plėtoti integruotą šio kuro naudojimo rinką, mažinti gamtinių dujų verslui išskylančias nekomercinio pobūdžio kliūtis. LD šios asociacijos narė – nuo 1999 m. Nuo 2006 m. LD atstovas yra šios asociacijos valdybos narys.
- 2011 m. birželio 22 d. Edinburge (Jungtinė Karalystė) Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO) (www.entsog.eu) Generalinėje asamblėjoje AB „Lietuvos dujos“ buvo priimta šios organizacijos asocijuota partnere. ENTSOG buvo įsteigta vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu kaip organizacija skirta dujų perdavimo sistemų operatorių bendradarbiavimui Europos Bendrijos lygmeniu. Taip pat ENTSOG rengia europinio dujų tinklų kodeksus, priima Europos Bendrijos 10-ties metų neprivalomą dujų tinklų plėtros planą, bendras tinklų eksploatavimo priemones bei atlieka kitas funkcijas.
- Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmai Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje (www.ahk-balt.org).
- Stambiausių ir aktyviausių investuotojų į Lietuvos ekonomiką asociacija „Investors' Forum“ (www.investorsforum.lt).

Bendrovė nėra vienos iš nurodytų asocijuotų struktūrų narių kapitale nedalyvauja.

Asociacijų „Eurogas“, „Baltic Gas“ bei Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmų (AHK) narė „E.ON Ruhrgas International GmbH“ bei asociacijos „Baltic Gas“ narė OAO „Gazprom“ kiekviena atskirai turi daugiau kaip 5% Bendrovės akcijų.

2011 m. toliau vyko nuolatiniai trijų Baltijos valstybių dujų bendrovių – LD, AS „Latvijas Gaze“ ir Eesti Gaas AS – vadovų ir specialistų susitikimai sprendžiant bendrus Baltijos šalių regiono gamtinių dujų saugaus ir patikimo tiekimo uždavinius.

LD ir AS „Latvijas Gaze“ vykdo bendrą projektą „Lietuvos ir Latvijos dujų jungties pralaidumo padidinimas“, kuris buvo inicijuotas dar 2009 m. Šiuo projektu siekiama padidinti gamtinių dujų jungties tarp dviejų šalių sistemų pralaidumą, pasiekti didesnę Baltijos šalių dujų sistemų tarpusavio integraciją ir sudaryti sąlygas Baltijos šalių gamtinių dujų rinkos sukūrimui bei pasiruošimui integracijai į bendrą ES gamtinių dujų rinką.

Nuo 2009 m. vyksta intensyvus bendradarbiavimas su Lenkijos gamtinių dujų sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM S.A. LD ir Lenkijos bendrovė vykdo tiriamojo pobūdžio darbus dėl dujotiekio, sujungiančio Lenkiją ir Lietuvą, statybos. Taip pat 2011 m. LD specialistai kartu su kitų Baltijos šalių regiono ES valstybių narių perdavimo sistemos operatorių atstovais dalyvavo rengiant pirmąjį Regioninį investicijų planą, kurį kas dvejus metus perdavimo sistemos operatoriai privalės rengti pagal Europos Tarybos ir Parlamento Reglamentą Nr. 715/2009. Regioninis investicijų planas turėtų būti patvirtintas 2012 m. I pusmetį.

RĖMIMO PROGRAMOS

Nepaisant ekonominių šalies sunkumų, LD pagal aiškiai nustatytus prioritetus ir toliau dalyvavo įvairiose rėmimo programose, tapdama partnere visuomenei naudinguose projektuose:

- gerinant socialiai jautrių visuomenės grupių gyvenimo aplinką;
- remiant projektus, susijus su Lietuvos paveldo išsaugojimu;
- ilgalaikiuose kultūros projektuose;
- bendruomenės sveikatinimo projektuose;
- Lietuvos vardo garsinime užsienyje.

2011 m. LD paremdama daugiau kaip 100 įvairių įstaigų, organizacijų ar jų projektų, reikšmingai prisidėjo, skatindama įvairias bendruomenių iniciatyvas:

1) Miestų bendruomenių švenčių rėmimas: VšĮ Pažaislio muzikos festivalis (parama, Kauno m. organizuojant XVI Pažaislio muzikos festivalį), Kretingos raj. sav. administracija (Kretingos m. istorinėms bei jubiliejinėms sukaktims skirtų renginių parėmimas), Širvintų raj. sav. administracija (parama, organizuojant tarptautinį folkloro festivalį „Suprašė žvirblelis“), VšĮ Jūros šventė (parama Klaipėdos m. organizuojant renginį „Jūros šventė 2011“), Anykščių raj. savivaldybės administracija (parama Anykščių raj. Niūronyse organizuojant šventę „Bėk bėk žirgeli“), Žagarės regioninio parko direkcija (parama, organizuojant Žagarės tradicinį vyšnių festivalį „Sveikas broli“) ir kt.

2) Kūrybiškų, aktyvių vaikų ir jaunimo rėmimas: VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (parama per LTV kanalą transliuojamam projektui „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“), Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (parama projektui „Misija Sibiras 2011“), Asociacija Xclub (parama jaunimo tarpe populiarinant ekstremalių riedučių, riedlenčių, bmx dviračių ir snieglenčių sportą) ir kt.

3) Parama visuomenės sveikatos gerinimui: VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikos (parama Šeimos medicinos centro veiklos gerinimui), VšĮ Vilniaus gimdymo namai (parama, atliekant gimdymo namų patalpų dalinį remontą), Lietuvos širdies asociacija (parama gydytojų profesinio tobulinimuisi programų parengimui), VšĮ „VIRTUS LT“ (parama įstaigos vykdomam projektui „Kartu sveikti lengviau“) ir kt.

4) Sporto bendruomenių rėmimas: Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (parama Lietuvos sportininkų pasirengimui 2014 m. vyksiančioms žiemos olimpinėms žaidynėms), Lietuvos olimpinis sporto centras (parama Lietuvos sportininkų pasirengimui 2012 m. vyksiančioms vasaros olimpinėms žaidynėms), VšĮ Šarūno Marčiulionio krepšinio akademija (parama vykdant jaunųjų krepšinininkų ugdymo programą), Lietuvos sporto draugija „Žalgiris“ (parama įgyvendinant draugijos 2011 m. sporto renginių programą), Beisbolo klubas „Vilnius“ (parama klube besitreneruojantiems įvairaus amžiaus moksleiviams bei suaugusiems sportininkams dalyvauti stambiuose beisbolo turnyruose užsienyje bei Lietuvoje, tobulinant beisbolo įgūdžius bei garsinant Lietuvos vardą) ir kt.

5) Socialiai remtinų bendruomenių atstovų ir vaikų globos namų rėmimas: Šiaulių vaikų globos namai „Šaltinis“ (parama vaikų globos namų vykdomai veiklai), VšĮ Mažoji gubija (parama jaunimo su negalia ugdymo bei lavinimo programai), Vilniaus „Gijos“ jaunimo mokykla (parama mokykloje besimokantiems mokiniams, kurie dėl socialinių, psichologinių, kitų priežasčių nepritapo bendrojo lavinimo mokyklose), VšĮ Šv. Juozapo globos namai (parama globos namams įsigyjant socialinei globai reikalingas priemones), Vilniaus Jono Laužiko bendrojo lavinimo konsultacinis centras (parama centre besimokantiems ir kartu besigydantiems vaikams), Neįgaliųjų sporto ir dienos užimtumo klubas „Draugystė“ (parama klubo neįgaliesiems, jų sportinei-sveikatingumo veiklai vystyti) ir kt.

6) Meno ir kultūros atstovų rėmimas: Valstybinis Kernavės kultūrinis rezervatas (parama organizuojant kasmetinį festivalį „Gyvosios archeologijos dienos Kernavėje“), VšĮ Lietuvos spaudos fotografų klubas (parama organizuojant kasmetinę parodą „Lietuvos spaudos fotografija 2011“), Lietuvos dailininkų sąjunga (parama Pervalkoje organizuojant edukacinį tapybos plenerą), Lietuvos ambasada Estijoje (parama organizuojant Lietuvos nacionalinės operos dienas Estijoje) ir kt.

7) Lietuvos paveldo išsaugojimo rėmimas: VšĮ TV Europa (parama sukuriant dokumentinį filmą „Ledo vaikai“, pasakojantį apie gyventojų prisiminimus, kurie per didžiuosius trėmimus (prieš ar po II pasaulinio karo) neteko namų, pateko į Sibirą ar prie Laptevų jūros), Lietuvos dailės muziejus (parama vykdant parengiamuosius darbus dėl lituanistinių vertybių eksponavimo Lietuvoje iš Luvro (Prancūzija), Ermitažo (Rusijos Federacija), Varšuvos nacionalinio dailės muziejaus (Lenkija), Latvijos dailės muziejaus ir kitų užsienio muziejų), Anykščių kultūros draugijos „Meno atodanga“ (parama išleidžiant knygą-albumą „Mons. Albertas Talačka: Meno kolekcijos“) ir kt.

8) Religinių bendruomenių rėmimas: Ariogalos Šv. Arkangelo Mykolo parapija (parama vykdant parapijos namų statybą), Širvintų Šv. Arkangelo Mykolo parapija (parama Švenčiausios Mergelės Marijos skulptūrai pastatyti), Šešuolėlių Švč. M. Marijos Visų Malonių Tarpininkės parapija (parama bažnyčios kultūros paveldo pastatų išlaikymo reikmėms), Vilniaus Švč. Pranciškaus Asyžiečio parapija (parama bažnyčios vykdomai veiklai).

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ

Vykdydama atsakingą verslą Bendrovė akcentuoja aplinkosaugą, žmogaus teises ir Bendrovės darbuotojų teises, ekonomikos vystymosi skatinimą ir aktyvų dalyvavimą visuomenės gyvenime. LD jau dabar dalyvauja Lietuvos Nacionalinio atsakingo verslo įmonių tinklo veikloje populiarinant įmonių socialinę atsakomybę (ISA), yra numačiusi prisijungti prie Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo už atsakingą verslą.

Atsakingai vykdydama savo veiklą, Bendrovė šiuo metu koncentruojasi į įprastai vykdomų procesų peržiūrą, tam tikrų konkrečių sričių vidaus auditą. Bendrovėje nuolat vykdomi įvairūs aplinkosaugos, darbuotojų motyvacijos didinimo, klientų aptarnavimo gerinimo, dalyvavimo bendruomenės veikloje projektai, kurie detaliau atskleisti kituose Konsoliduotojo metinio pranešimo skyriuose.

Siekdama gauti objektyvius ir reprezentatyvius savo klientų ir įvairių visuomenės grupių LD veiklos įvertinimus, Bendrovė kasmet atlieka reprezentatyvią visuomenės nuomonės apklausą. Tyrimo metu užduodami klausimai apie įmonės veiklą, atsakomybės ribas, įtaką visuomenėje, efektyvų arba ne bendruomenės rėmimą. Įvairių visuomenės grupių atsakymai ir jų analizė formuluoja užduotis LD veiklos tobulinimui.
